

הישיבה המאתיים-ושמונים-ותשע של הכנסת השישית

יום רביעי, ב' סיון תשכ"ח (29 מאי 1968)
ירושלים, הכנסת, שעה 12.31

א. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הז"ר ט. סנהדראי:

היום הונחו על שולחן הכנסת מסקנות-ביניים של ועדת העבודה בעניין „המצב במושבות המצוקה ודרכי הטיפול בהם“.

מזכיר הכנסת ת. ליאור:

ברשות היושבת-ראש, הנני מתכבד להודיע כי

ב. שאילתות ותשובות

הז"ר ט. סנהדראי:

הכנסת תשמע עתה שאילתות ותשובות.

1. תוראות לגבי השימוש בנפל"ם

חבר הכנסת א. אבנרי שאל את שר הבטחון ביום י"ט באדר תשכ"ח (19 במארס 1968):

לאחרונה נפוצה בעתונות העולם וגם בקרב מומחים הדעה, כי אסור להשתמש בנפל"ם. עתונות העולם מגדירה נשק זה כבלתי-הומני, ונבטאון הוואיטקן הגדיר את השימוש בו כבלתי-אנושי.

בקשר לכך הנני מבקש לדעת:

1. האם משתמשים כוחות הבטחון בנפל"ם?

2. אם כן – האם קיימות תוראות מיוחדות לגבי השימוש בסוג זה של נשק, ומה הן?

שר הבטחון מ. דיין:

1. כללי המשפט הבין-לאומי אינם אוסרים שימוש בנפל"ם נגד אוויוקטים צבאיים.

2. ההוראות קובעות כי בעת הצורך מותר להשתמש במשק זה נגד אוויוקטים צבאיים.

2. ביקורו המיוחד של שר הבטחון בארצות-הברית

חבר הכנסת ש. תמיר שאל את שר הבטחון ביום י"ט באדר תשכ"ח (19 במארס 1968):

לא מכבר בוטל ביקורו המיוחד של שר הבטחון בארצות-הברית.

אבקש את כבוד השר להשיבני:

1. האם עתה, עם שינוי התנאים והנסיבות, נתחדשו הסידורים לביקורו של שר הבטחון בארצות-הברית?

2. אם כן – מה נקבע לגבי עיתויו של ביקור זה?

שר הבטחון מ. דיין:
התשובה שלילית.

3. חבלנים שנועצו אחרי מלחמת ששת הימים

חבר הכנסת ש. תמיר שאל את שר הבטחון ביום כ"ה באדר תשכ"ח (25 במארס 1968):

אבקש את כבוד השר להשיבני:

1. כמה מן החבלנים, או החשודים בחבלה, שנועצו

מאז תום מלחמת ששת הימים ועד למועד מתן התשובה, הם תושבי השטחים המשותפים?

2. כמה מן החבלנים, או החשודים בחבלה, שנועצו ראו מאז תום מלחמת ששת הימים ועד למועד מתן התשובה, באו מעבר לקווי הפסקת האש?

שר הבטחון מ. דיין:

1. מקורם של 96% לערך היו מעזה, יהודה ושומרון, חלקם תושבים וחלקם מבין פליטי 1948.

2. כ-70%.

4. חלוקת קרקעות באזור הג'יפטיק

חבר הכנסת ש. תמיר שאל את שר הבטחון ביום כ"ה באדר תשכ"ח (25 במארס 1968):

אני למד שקרקעות פוריות וברוכות במים באזור הג'יפטיק – שהיה בעבר בבעלות הממשלה הישראלית, העשויות לשמש אזור מעולה לצורכי התנחלות ישראלית, חולקו לעיבוד על-ידי גורמים ממשלתיים לתושבים מבני השטחים שנתווספו למדינה בעקבות מלחמת ששת הימים.

אבקש את כבוד השר להשיבני:

1. האם נכונה האינפורמציה דלעיל?

2. האם שורדינו שטחים מספיקים לצורך התנחלות של היאחזויות וישובים ישראלים באזור בטחוני חיוני זה?

שר הבטחון מ. דיין:

1. התשובה שלילית.

2. ההוראות שניתנו קובעות כי קרקעות, שהיו בבעלות המדינה הישראלית או שבעליהם נפקדים, יועברו לרשות שלטונות הממשל הצבאי ויעובדו על-ידו.

5. סכומי כסף שהעביר מלך ירדן לתושבים ביהודה ובאמרי

חבר הכנסת י. תמיר שאל את שר הבטחון ביום כ"ג בניסן תשכ"ח (21 באפריל 1968):

יואל גא השר להשיבני:

1. האם ידוע לכבוד השר מה הסכומים שמלך

8. הרג בצאן של הגברת חוריה מחאמיד בשעת אימוני צה"ל

חבר-הכנסת ת. טובי שאל את שר הבטחון ביום י' באייר תשכ"ח (8 במאי 1968):

הגברת חוריה מוסא גזייל מחאמיד, מן הכפר מועינה בסביבת אום-אל-פחם, אלמנה, אם לעשרה ילדים, מתקיימת ומקיימת משפחתה מגידול צאן.

ביום 17 בדצמבר 1967, כאשר הצאן שלה היה במרעה בלויית בנה הרועה, בקרבת אזור איגוזים שבהרי הכחמל, נפל פגז שנוורה כנחמה בעת תמרונים צבאיים שנערכו בסביבה והרג 106 ראשי צאן כבשים ו-40 טלאים. זה היה כל רכושה ומקור קיומה וקיום משפחתה, ששווי נאמד ב-25 אלף לירות בקירוב.

הגברת חוריה מחאמיד טוענת שהמקרה אידע בסביבה, בה גרים תושבים, ומיועדת למדעה.

הריני לשאול את כבוד השר:

- א. האם המקרה הנ"ל ידוע לשלטונות הצבא?
- ב. האם מבדקה תלונתה של חוריה מוסא מחאמיד על הרג הצאן שלה וכן בקשתה לפיצויים?
- ג. אם כן - מה התוצאות?
- ד. אם לא - מדוע?

שר-הבטחון מ. דיין:

א-ב. התשובה חיובית.

ג-ד. חקירת המשטרה קבעה שהמקרה קרה בשטח אימונים של צה"ל (הנקרא שטח אש) ואשר הכניסה אליו אסורה. על כן דחה משרד הבטחון את תביעת הפיצויים.

למרות זאת, לאור מצבה הסוציאלי הקשה של הגברת הנ"ל, ביקשתי ממחלקת ביטוח ותביעות במשרד הבטחון לבדוק את האפשרות לתת לה מענק כספי לפנים משורת הדין.

9. הצעה להחליף את מצעד צה"ל ביום העצמאות בצעדה אורחית

חבר-הכנסת י. תמיר שאל את שר הבטחון ביום י' באייר תשכ"ח (8 במאי 1968):

לאחרונה הועלתה על-ידי הרמטכ"ל ההצעה להחליף את המצעד הצבאי השנתי לחגל יום העצמאות בצעדת הסיום של הצועדים בירושלים. הרעיון נתמך בחוגים רחבים ואף זכה לעידוד במאמרים ראשיים של עתוננים חשובים.

אבקש את השר להשיבני:

1. האם קיימת תכנית להפסיק את מצעדי צה"ל?
2. באם כן - מה אמת בפרסום שצעדת שלושת הימים בירושלים תאורגן כך שתהיה אף במקום המצעדים הצבאיים?

שר-הבטחון מ. דיין:

הרמטכ"ל לא הציע להחליף את מצעד צה"ל ביום העצמאות, אלא אמר בתשובה לשאלת עתונאי כי זו אפשרות אשר תיבדק בבוא העת.

ידון העביר לתושבים ביהודה ובאפרים עד לפרסום הצו בדבר פיקוח על מטבע-חוץ בשטחים אלה?

2. לאילו מטרות נועדו סכומי כסף אלה?

שר-הבטחון מ. דיין:

1. איננו יודעים את המספרים המדויקים, אך לפי הערכות גסות מדובר במאות אלפי דינרים.

2. הכסף נועד לעורר ולעודד פעולות נגד שלטונה של ממשלת ישראל, למנוע שיתוף-פעולה בין התושבים לממשל ולתמוך באוהדי המלך חוסיין.

6. צווי מעצר אדמיניסטרטיביים

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את שר הבטחון ביום כ"ד בניסן תשכ"ח (22 באפריל 1968):

1. האם נכון הוא כי נגד מר מוחמד יוסף צדיק, תושב ישראל וסטודנט שנה ב' בחוג לאגנולית באוניברסיטה העברית, הוצא בינואר 1968 צו מעצר אדמיניסטרטיבי?

2. אם התשובה לנ"ל חיובית - מהי העילה להוצאת הצו הנ"ל?

3. האם מצויים בישראל אנשים נוספים אשר נגדם הוצאו צווי מעצר אדמיניסטרטיביים, אשר גם כיום הם בתוקף?

4. אם כן - מה מספרם ושל הנ"ל?

שר-הבטחון מ. דיין:

1. כן.

2. פעילות המסכנת את בטחון המדינה.

3. כן.

4. מספרם משתנה לעתים קרובות. ב-30 באפריל, לדוגמה, היו כ-70 עצורים.

7. שהיית חבילות המזון הנשלחות לחיילים בתקופת הפסח

חבר-הכנסת מ. בן-פורת שאל את שר הבטחון ביום א' באייר תשכ"ח (29 באפריל 1968):

מן הפרסומים האחרונים בעתונות מסתבר שהחבילות מזון הנשלחות לחיילי צה"ל בתקופת הפסח, נשארות במחסנים עד לאחר החג.

אבקש את כבוד השר להשיב לי:

1. האם העובדה נכונה?
2. מאימתי נוהג זה קיים ועל-פי איזו סמכות?
3. אילו אמצעים עומד כבוד השר לנקוט כדי שחייל המרוחק ממשפחתו יקבל, בעיתו, חבילה שנשלחת אליו בכל עונות השנה?

שר-הבטחון מ. דיין:

1. התשובה חיובית.
2. החל מתש"ט, על-פי פקודת מאכל כשר לחיילים.
3. אין בדעתי לשנות את הפקודה הנ"ל.

שר-המסחר והתעשיה ז. שרף:

משרד המסחר והתעשיה יזם חקירה על-ידי משטרת ישראל באספקטים השונים הכרוכים בסגירת המפעלים „גפרום” ו„גסו”.

המשרד העביר למשטרה, באמצעות היועץ המשפטי של המשרד, את כל החומר שעמד להשמותו.

ביום 5 בינואר 1968 נתקבלה ממשטרת ישראל הודעה במשרד כי „התיק נסגר משום שאין בו אשמה פלילית”.

13. הלוואות לבעלי המפעלים „גפרום” ו„גסו”

חבר-הכנסת מ. וילנר שאל את שר המסחר והתעשיה ביום ח' באייר תשכ"ח (6 במאי 1968):

בעתון „הארץ” מיום 21 באפריל 1968 פורסם כי שני אנשי עסק, ושמעון גפני ואביב גפן, ברחו לחוץ-לארץ בהשאירים חובות העולים על 1.3 מיליון לירות. השניים קיבלו על-פי חוק יעידוד השקעות הון מענקים בסך 352,000 לירות והלוואות בסך 485,000 לירות לשם הקמת מפעל לייצור מסמרי בטון במצפה-רמון (בהשקעה כוללת בסך 880,000 לירות). כן זכו שני האדונים — על-פי אותו חוק — בהלוואות נוספות בסך 260,000 לירות להקמת מפעל במעלות.

מן הפרסום מסתבר, כי הסכומים שולמו על אף אוהרתו של הבנק לפיתוח התעשיה, שעסקיהם של השניים מופקקים, וכי הופעל לחץ על הבנק לשלם את הסכומים למרות הערבותיות הבלתי-מספיקות. ישני המפעל-ים נסגרו עוד לפני שהחלו בייצור.

אי לואת הנני לשאל את כבוד השר:

1. האם ידועים לו הדברים הנ"ל שנתפרסמו בעתון „הארץ”?

2. האם נכונים הגתונים שבכתבה הנ"ל?

3. האם ניתנו לאדונים גפני וגפן מענקים נוספים או הלוואות נוספות, שעליהם לא פורסם בדיעה וזו?

4. האם השקיעו גם בעצמם האדונים גפני וגפן במפעלים הללו, ואם כן — איזה סכום?

5. מי החליט — ועל סמך מה — להעניק לאדונים הללו מענקים והלוואות?

6. הנבונה הדיעה כי הבנק לפיתוח התעשיה הזהיר את משרד המסחר והתעשיה, שעסקיהם של האדונים גפני וגפן מופקקים ושלמרות זאת הופעל לחץ על הבנק להמציא להם את הסכומים הנ"ל?

שר-המסחר והתעשיה ז. שרף:

1-3. אלה ההלוואות שקיבלו מפעלים אלה מהבנק לפיתוח התעשיה: מפעל „גסו” במצפה-רמון קיבל הלוואה בסך 322,600 לירות והלוואה עומדת — זאת היתה צורה של סיוע שהיתה קיימת לפני שהוענקו המענקים לפי חוק — בסך 297,000 מפעל „גפרום” במעלות קיבל הלוואה בסך 269,500 לירות.

4. שני המפעלים „גפרום” ו„גסו”, התחייבו בעת קבלת ההלוואות בהשקעה עצמית במפעליהם בשיעור של 30% מההשקעה ב„גפרום” במעלות ו-33% מההשקעה ב„גסו” במצפה-רמון. הבנק לפיתוח התעשיה ביצע את תשלומי ההלוואה וההלוואה עומדת” למפעלים לאחר שבדק כי ההשקעה העצמית אמנם בוצעה.

10. איסור להוציא מן הדואר בימי חג הפסח**חבילות המיזעדות לחיילים**

חבר-הכנסת ר. ארזי שאל את שר הבטחון ביום ט"ז באייר תשכ"ח (14 במאי 1968):

בעתון „הארץ” מיום 17 באפריל שנה זו נתפרסם, כי דובר צה"ל מסר, שקיימת פקודת המטכ"ל האוסרת להוציא בימי חג הפסח מהדואר חבילות פרטיות בשביל החיילים, מחדש שיש בהן חמץ.

אבקש את כבוד השר להשיבני:

1. האם נכונה הדיעה הנ"ל?

2. אם כן — על ימה מבוססת ההוראה האוסרת על חיילים לקבל חבילות לצורכיהם האישיים ולשימוש שלא במקומות ציבוריים בימי חג הפסח?

שר-הבטחון מ. דיין:

האה התשובה שהשיבתי היום על שאלתה של חבר-הכנסת בן-פורת כאותו נושא עצמו.

11. תגובה על גילויי איבה מצד ראש**עיריית רמאללה**

חבר-הכנסת נ. פלד שאל את שר הבטחון ביום י"ז באייר תשכ"ח (15 במאי 1968):

הריני מתכבד לשאול:

1. האם ננקטו אמצעי תגובה על השביתה שנתרכה ברמאללה ביום העצמאות?

2. מה היו אמצעי התגובה ועל דעת מי ננקטו?

3. האם נחבטלו בניתיים אמצעי התגובה, ואם כן — מתי ומאילו טעמים?

שר-הבטחון מ. דיין:

לאחר גילויי האיבה וההסתה שנקטו על-ידי ראש עיריית רמאללה וכמה מתומכיו, הוריתי לנקוט מדיניות של הסתייגות ממנו ומן המשתתפים אתו בפעולות האנטי-ישראליות.

12. חקירת משיטת-הרגל של המפעלים**„גפרום” ו„גסו” ומשרד המסחר והתעשיה**

חבר-הכנסת מ. ביבי שאל את שר המסחר והתעשיה ביום ח' באייר (6 במאי 1968):

בדיעה בעתון „הארץ” מיום 25 באפריל 1968 נאמר כי „המשטרה לא נכנסה לחקירת האספקטים האישיים ובפשיטת-הרגל של המפעלים „גפרום” ו„גסו” לאחר שמשרד המסחר והתעשיה לא סיפק לה את האינפורמציה הדרושה לקים החקירה”.

לאור האמור לעיל אבקש את כבוד השר להודיעני:

1. האם נתבקש משרד המסחר והתעשיה להעביר למשטרה תומר שיאפשר לה חקירת פרשת המפעלים הנ"ל?

2. אם כן — האם העביר משרד המסחר והתעשיה את החומר המבוקש למשטרה?

3. אם לאו — מדוע?

4. האם ערך משרדך חקירה בנדון, ואם כן — מה היו תוצאות החקירה?

3. המשרד פנה בדרישה למפעל לבטל את ההע" לאה. ההנהלה המקומית העבירה דרישה זו למשקיעים האמריקניים, וטרם נתקבלה תשובתם.

16. פעולת משרד המסחר והתעשייה להבטחת המשך הייצור בבית-החרושת "סוגת"

חבר-הכנסת ש. מיקוניס שאל את שר המסחר והתעשייה ביום כ"ט באייר תשכ"ח (27 במאי 1968):

בגילוי-העת שפורסם בעתונות ביום 19 במאי 1968 הודיעה הנהלת בית-החרושת "סוגת" בקרית-גת על פיטורי כל עובדי המפעל שהיו מיועדים לעונת הייצור שצריכה היתה להתחיל בימים אלה, עקב חילוקי-דעות בין המפעל והתאחדות מגדלי סלק הסוכר.

בלי להיכנס לשאלת המחלוקת שבין הצדדים, הנני לשאול את כבוד השר:

האם המשרד עושה, ואם כן — מה הוא עושה, כדי להבטיח את המשך הייצור השוטף בבית-החרושת "סוגת" והחרתם לעבודה של הפועלים המפוטרים?

שר-המסחר והתעשייה ז. שרף:

משרד החקלאות ומשרד המסחר והתעשייה הביאו את שני הצדדים — התאחדות מגדלי סלק סוכר ומפעל "סוגת" — לידי הסכמה למסור לגוף מקצועי מוסמך את בדיקת הנושאים השנויים במחלוקת. הגוף נקבע, וב- יום 26 למאי 1968 הוחלט כתוצאה מן ההסכם על אס-פקת סלק סוכר למפעל "סוגת" והמפעל עובד עתה במלוא כושר ייצורו.

17. אמצעים למניעת העלאת מחיר "קוקה קולה"

חבר-הכנסת נ. פלד שאל את שר המסחר והתעשייה ביום כ"ט באייר תשכ"ח (27 במאי 1968):

הנהלת "קוקה קולה" העלתה את מחיר הבקבוק לצרכן ב-17% (מ-30 ל-35 אגורות), שבוועות מעטים בלבד לאחר התחלת הייצור. מעשה זה נוגד את המאמץ לשמור על יציבות המחירים במשק.

בשים לב לעובדה, שמפעל "קוקה קולה" נהנה מעידוד משלתי, לאחר שהוענק לו מעמד של "מפעל מאושר", הריני לשאול את כבוד השר:

1. האומנם הוברר, שהמפעל לא היה דווחי במחיר הקודם?
2. אם לא — אילו אמצעים נקט כבוד השר כדי למנוע העלאת מחיר בלתי-מוצדקת?

שר-המסחר והתעשייה ז. שרף:

אשר לעיקר השאלה, נתתי היום תשובה לשאילתה של חברת-הכנסת ארבל-אלמולינו; אולם ברישה של השאילתה צוין כי המפעל דחה הוענק לו מעמד של מפעל מאושר, ואין הדבר נכון.

18. נוסחה המלא ומשמעותה של הודעת השגריר תקוע במועצת הבטחון ביום 1 במאי 1968

חבר-הכנסת ד. ארזי שאל את שר החוץ ביום כ"ט באייר תשכ"ח (27 במאי 1968):

לאור הפירסומים והמירושים השונים שינתנו להוד-

5. הבנק לפיתוח התעשייה החליט לתת למפעלים "גסו" ו"גפרום" הלוואות בסכומים הנ"ל לאחר שבדק את התכניות שהוגשו לו. ה"הלוואה העומדת" ניתנה למפעל "גסו" במצפה-רמון לפי התנאים שנקבעו על-ידי ועדת השרים לענייני כלכלה להקמת מפעלים במצפה-רמון באותה תקופה, ובהם נקבע מתן "הלוואה עומדת" בשיעור של שליש בכספים הקבועים.

6. הידיעה שהתפרסמה בעתון "הארץ", שהבנק לפיתוח התעשייה הזהיר את משרד המסחר והתעשייה בקשר לשתי ההשקעות הללו, אינה נכונה.

14. מחירי סוכר בארץ ובעולם

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את שר המסחר והתעשייה ביום ח' באייר תשכ"ח (6 במאי 1968):

1. כמה משלמת הממשלה ליצרנים מקומיים בעד טונה סוכר?
2. מה המחיר של טונה סוכר בעולם?

שר-המסחר והתעשייה ז. שרף:

1. בשנת 1966 שילמה הממשלה בעד טונה סוכר מייצור מקומי 850 לירות.

2. לשאלה מה מחיר הסוכר בעולם יש שתי תשו-בות, ושתייהן נכונות.

א) מחיר טונה סוכר בממוצע בחמש ארצות אירופה — גרמניה המערבית, צרפת, אנגליה, הולנד ושבדיה — המייצרות סוכר מסלק סוכר, היה בשנת 1965/66 589 לירות בממוצע.

ב) בשוק הבין-לאומי נסחרות כמויות שוליות של סוכר. בשנת 1966 הכשה הממשלה 76,000 טון סוכר במחיר ממוצע של 68 דולר, ובכלל זה הובלה ימית. בשנה זו, 1968, ירד המחיר והממשלה קנתה כמות דומה ב-55 דולר, בכלל זה הובלה ימית.

15. העלאת מחיר "קוקה קולה"

חברת-הכנסת ע. ארבל-אלמולינו שאלה את שר המסחר והתעשייה ביום כ"ג באייר תשכ"ח (21 במאי 1968):

בעתונות פורסם שמחיר בקבוק "קוקה קולה" הועלה מ-30 אגורות ל-35 אגורות.

נוכח העובדה שהעלאת מחיר זו נעשתה חודשיים לאחר התחלת הייצור של משקה זה, ובהתחשב בהשלכה שיכולה להיות מכך גם לבני המחיר של יתר המשק-אות הקלים, רצוני לשאול את כבוד השר:

1. האם העלאת מחיר בקבוק "קוקה קולה" נעשתה בידיעתו והסכמתו של משרד המסחר והתעשייה?
2. אם כן, מה היו הסיבות שהצדיקו את העלאת המחיר?
3. אם לא, אילו אמצעים ינקוט משרד המסחר והתעשייה כדי לבטל את העלאת המחיר של ה"קוקה קולה"?

שר-המסחר והתעשייה ז. שרף:

- 1-2. העלאת מחיר בקבוק "קוקה קולה" מ-30 אגורות ל-35 אגורות לא נעשתה בידיעתו או בהסכמתו של משרד המסחר והתעשייה.

ב. הסכמים. — בהתכנס הצדדים יחד למשא-ומתן, עליהם לחתום להסכמים על כל העניינים המוזכרים בהחלטת מועצת הבטחון. עוד ב-1 בפברואר 1968 נסמך לד"ר יארינג על דעת הממשלה כי ישראל מוכנה לנהל משא-ומתן על כל עניין בהחלטת מועצת הבטחון שהצד השני ירצה לעורר, וכן תשמור לעצמה זכות להעלות כל נקודה שתיראה לה כחשובה. בהקשר זה יוכלו הצדדים למשא-ומתן להגיע לידי הסכם על הגבול הבטוח והמוכר שייכנס לתוקפו עם חתימתם של חווי השלום. הגדרת הגבול המוסכם והסדרי בטחון מוסכמים יקבעו ממילא את היערכותם של הכוחות המזוינים בתנאי שלום. כן ייקבעו הסכמים על ביטול לחמה, ועל צורת ההודעה המתבקשת ממשלות האויזר על הכרתן המפורשת והמוגדרת בעצמאותה, בשלמותה ובריבונותה של כל מדינה ובזכותה לחיות בשלום, חופשיה מחשש להתקפה בתוך הגבולות המוכרים. והבטוחים שייקבעו עם כינון השלום. ייקבעו הסכמים על צורת הערובות שיינתנו על חופש שיט לאלתר לישראל בנתיבי המים הבין-לאומיים. כן יוסחו הסכמים על עקרונות ומוסדות לפתרון בעיית הפליטים.

ג. חתימת חוזה. — כל ההסכמים הנ"ל ייכללו בחווי שלום שעם חתימתם יסתיים מצב הלחמה ויתקיים מצב של שלום.

ד. ביצוע. — יסכימו הצדדים על עיבוד הסדרי לביצוע ההסכמים לאחר שחתמו עליהם במסגרת חווי השלום.

לשון אחרת, מהלך כינון השלום שהיא המגמה של החלטת מועצת הבטחון יוגשם בארבעה מהלכים: שלב המשא-ומתן; שלב ההסכם; שלב החוזה; ושלב הביצוע.

הצעה זו תואמת לחלוטין את החוק וההקדימים הבין-לאומיים: יש בה והשמה יעילה של החלטת מועצת הבטחון על כינון השלום בגבולות מוכרים ובטוחים; והיא מושתתת על החלטות הממשלה והכנסת בדבר כינון השלום.

ידוע מעתה לכל מדינה ערבית כי ישראל מוכנה להשתתף במאמץ רציני לכונן את השלום לפי הכללים והנהלים האלה. גמתי לתשובתן של ממשלות ערב על הצעות אלו, באשר בתשובותיהן יהיה מבחן לכנות הדעותיהן האחרונות על נכונות להגיע לידי שלום מוסכם בהתאם להחלטת מועצת הבטחון השואפת להעמיד את יחסי מדינות האויזר על יסוד של שלום רשמי, מוצהר ויציב.

אני תקווה כי ממשלות ערב יודיעו על נכונותן לבצע תכנית זו לכינון שלום צודק ויציב, ושלשם כך ייוועדו ועם נציגים ישראלים במישורין לניהול המשא-ומתן. עליו לציין כי זהו הסכסוך היחיד בעולם בימים אלה שבו קיים סירוב של מדינה כלשהי לפתוח במשא-ומתן עם מדינה אחרת. עובדה זו דייה להצביע על שורש הקפאון הישור כמזרח התיכון.

עת נציגנו באו"ם, מר תקוע, בקשר להחלטת מועצת הבטחון מיום 22 בנובמבר 1967, אבקש את כבוד השר להשיב:

1. מה היה הנוסח המלא של ההודעה הנ"ל?
2. מהי משמעותה המדינית של ההודעה זו?

שר-החוץ א. אבן:

1. ב-1 במאי 1968 מסר השגריר יוסף תקוע את ההודעה המוסמכת הבאה על מדיניות ישראל:

„בהצהרות ובהודעות שניתנו בפומבי ולשגריר יארינג הודיעה ממשלתי כי היא מקבלת החלטת מועצת הבטחון לקידום הסכם על כינון שלום צודק ובר-קיימא. הנני מוסמך לחזור ולאשר כי אנו נכונים להשיג הסכם עם כל מדינה ערבית על כל העניינים הכלולים בהחלטת. באחרונה קיבלנו הצעתו של השגריר יארינג להביא לפגישות בין ישראל וכל אחת משכנותיה, בחסות, תוך הגשמת שליחותו בהתאם להחלטה לקדם הסדר של שלום.

עד כה לא קיבלה שום מדינה ערבית הצעה זו. הממשלות הערביות מוסיפות לטעון כי הן קשורות להחלטת ועידת חרטום האומרת: לא משא-ומתן עם ישראל, לא הכרה של ישראל, ולא שלום עם ישראל. מדיניות היא בסתירה גמורה לדוח ההחלטה וסעיפיה שהן כביכול קיבלו. האם יקום נציג ערבי ויצהיר באופן חד-משמעי שממשלתו מוכנה לכונן שלום צודק ובר-קיימא עם ישראל, לקדם הסכם עם ישראל על קבלת הסדר שלום, להכיר בריבונותה של ישראל, עצמאותה וחכותה לחיות בתוך גבולות בטוחים ומוכרים שיעובדו כחלק מתהליך השכנת שלום, ולהיפגש עם נציגי ישראל בחסות השגריר יארינג?”

עד כאן ההודעה שמסר השגריר תקוע במועצת הבטחון.

2. את משמעותה של ההודעה זו יש להבין לפי העקרונות והמטרות שקבעה ממשלת ישראל לגבי כינון השלום במזרח התיכון. מדיניותנו זו באה לידי ביטוי בהחלטת הכנסת מ-1 באוגוסט ואילך, והיא עומדת במלוא תקופה.

במחצית השניה של מארס וכן באפריל וראשית מאי העליתי לפני השגריר יארינג הצעה על דרך הגשמת החלטת מועצת הבטחון, שעל-פיה הוא מקיים את שליחותו. הצעה זו נדונה בממשלה ב-21 במאי והיוותה נקודה מחכית בדו"ח שהשמה הממשלה לפני באותה ישיבה.

הדרך המוצעת לקיומה של החלטת נובמבר 1967 בדבר כינון שלום בר-קיימא מורכבת מארבעה מהלכים:

א. משא-ומתן. — משא-ומתן פנים אל פנים בין ישראל וכל מדינה ערבית, תוך הסכמה מוצהרת כי מגמת המשא-ומתן היא כינון השלום. אנו מוכנים לכך שנציג מחכיר האו"ם יזמן את הצדדים למשא-ומתן זה, כפי שהודיע ראש הממשלה ב-1 בדצמבר וכפי שהודיעתי לכנסת ב-5 במארס 1968.

ג. הצעות לסדר-היום

1. מוסדות הגמל ועתיד התחייבויותיהם

ייחצן שמנהיגי הקרנות תולים תקוותם בממשלה, אולם לעניות דעתי מוטב לבחון כבר עתה מה יש לעשות כדי למנוע את המשבר החמור שיפרץ, שבזמני יפרץ, אם לא יחול כל שינוי לטובה בהתפתחויות.

אני רוצה לקרוא מן הפירוט שהתפרסם על-ידי מחלקת הפנסיה של ההסתדרות על המצב הקיים היום. מסתבר שמספר החברים בקרנות הפנסיה והגמל גדל מדי שנה ב-5.4%, בו בזמן שמספר מקבלי הפנסיה גדל ב-27% לשנה. ההון הצבור גדל ב-26% בשנה, וההתחייבויות למקבלי הפנסיה גדלו ב-48%. 3% מן החברים בקרנות מקבלים עכשיו פנסיה. אולם ההתחייבויות יות למקבלי הפנסיה הקיימים מהוות כבר היום בין 33% ל-35% מתוך ההון הצבור הנומינלי. פירושו של דבר, שלמעלה משליש מן ההון הצבור של הקרנות משוייך היום, כדי למלא את ההתחייבויות כלפי 3% בלבד מבין חברי הקרנות.

המספרים האלה כשלעצמם דיים כדי להעמידנו לפני ההתפתחויות המאיימות על הקרנות, ואיננו יכולים בשום פנים ואופן להתעלם מהם. נזכור כי כל מי שמפ-רש כספים לעת זיקנה, מאמין כי כספו שמוך לו. האין במספרים המוזכרים כדי לעורר ספקות לגבי יכולתן של הקרנות לעמוד בהתחייבויות? האם רשאים אנחנו לעצום את עינינו האם אין סכנה שגורלם של החוס-רים היום ידמה לגורלם של המפקידים בשני הבנקים „פויכטוונגר" ו„אלרד"?

המדינות המודרניות, ומדינתנו בכלל זה, מחוקקות שורה של חוקים להגנת האזרח. קיים חוק הבנקים, שכתוצאה ממשבר בבמה בנקים נערכים בו שינויים מרחיקי לכת להגנת המפקידים. אנחנו משלימים את חוק גניחות-הערך להגנת המשקיע. קיים חוק הביטוח להגנת המבוטח בחברות הביטוח. ואכן, גם קרנות הגמל והפנסיה נכללות בין המוסדות הכפופים לפיקוח האוצר, אולם מפירסומים שונים מסתבר שהפיקוח על הקרנות אינו מספיק. יתר על כן, קיימת תחרות בין קרנות הגמל והפנסיה להשגת חברים חדשים, ותוך תחרות זו מוצעים לקבוצות שונות תנאים שאינם בהתאם לתקנונים המאושרים. תוצאות הדבר — הבטחות שאינן בנות ביצוע, או אם תבוצענה, הרי ביצוען יהיה על חשבון חברים אחרים של הקרן, שאין להם כל מושג על העיסקאות שנעשו על חשבונם. יש דוגמאות המוכחות, כי ברצונן להגדיל מספר חבריהן חותמות הקרנות עם המצטרפים על הסכם, הנוגדים את התק-נון של עצמן, ובסופו של דבר הן מקרבות את המשבר. לפחות במקרה אחד נחתם הסכם שבו נכתב כי במקרה של סתירה בין התקנון להסכם, תופס ההסכם ולא התקנון.

גברתי הישבת-ראש, המבנה, החלוקה והפיצול של קרנות הגמל והפנסיה אבד עליהם כלה. המצב הקיים מעלה מאוד את ההוצאות המינהליות, מונע נידות עובדים, מונע אחידות בביטוח הסוציאלי, ועל ידי כך יוצר עיוותים כלכליים וחברתיים קשים. מה שהיה נכון והכרחי בעבר אינו בהכרח נכון בהווה. אני יודע שהסתדרות העובדים תולשת על הקרנות וכיזה המפתח

הי"ר ט. סנהדרין:

אנחנו עומדים להצעות לסדר-היום. לראשונה, ההצעה לסדר-היום, שהוגשה על-ידי חבר-הכנסת דגני: מוסדות הגמל ועתיד התחייבויותיהם. רשות הדיבור לחבר-הכנסת דגני.

עמנו דגני (מפלגת העבודה הישראלית):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נבחרה. הנושא שאני עומד להעלות לסדר-היום של הכנסת נוגע לאחת הפניות החשובות של חברתנו, הוא נוגע במכלול בעיות המסד והמיסוד לקיים זכויות האדם העובד לעת זיקנתו. בעיות אלו אינן יכולות שלא להטריד את ציבורנו גם כאשר ישאלות אחרות נכבדות ביותר מוצבות בשער. החברה הישראלית ועיקר תנועת העבודה נתנו דעתן לנושא רגיש זה מאז התגבשותן. הדאגה לאדם בישראל הקדימה בהרבה את ההתפתחויות בתחום זה כארצות מתוקנות אחרות. היו לכך סיבות אנטיקטי-ביות, אך במידה רבה פעלה בנושא זה מסורת יהודית ארוכה שנים של ערבות הדדית ואחריות הכלל לפרטיו וכל פרט לציבורו. ואכן, הושגו הישגים גדולים, שאין להתקל בהם ראש. יתר על כן, כל דיון בנושאים סוציאליים ליים יהיה בלתי-הוגן אם לא יכליט את החיוב וההישגים שהושגו, לפני כל נסיון לברר את הבעיות המתעוררות בדרכי הביצוע.

אין לי ספק כי לא מעטים הם האנשים אשר קנו לעצמם זכות בייסודם של מוסדות, ביצירת קרנות וצבירת סכומים להבטחת כושר קיום כלכלי למי שנגע בעבודה או פרש ממנה מחמת זיקנה. אך כמובן, זכויות והישגים בעבר אסור שיסחו את דעתנו מן התחליטים המתפתחים בחברתנו ואסור שימנעו בעדנו מלבדוק אנה החברים מתגלגלים, שמא יש צורך בשינויי כיוון והיערכויות אחרות.

ואכן, מתעוררות כמה בעיות ואסור שנתעלם מהן, כיוון שכעבור מספר שנים עלולים אנחנו לעמוד לפני שוקת שבורה וחסרי אונים לקיים את הביטוח הסוציאלי, ולו גם במתכונתו הקיימת. כל ביטוח מכלי בתוכו מידה רבה של סיכונים. ביטוח סוציאלי מחייב תחזית והערכות, שאינן יכולות להיות כמובן מדויקות לחלוטין, אך אם הולך ומסתבר יותר ויותר כי התחליטים והתחזיות המתבססות עליהם מוצביעים על קשיים חמורים ואף על משבר, הרי איננו רשאים לנער חוצצנו היום מפני הבעיה, מתוך הנחה שכאשר נגיע אל המשבר נתמודד אתו.

המאני עובדים ומעסיקיהם מפרשים סכומים גדולים לקרנות גמל ופנסיה. מלם מאמינים כי סכומים אלה מופרשים לבטחונם הסוציאלי בימי שלכתם, אך המצב האקטוארי של כל הקרנות מחמיר ומוכיח כי יום בודד אחד, והוא איננו כה רחוק, יפוצץ עצמם המוני עובדים כשסכונותיהם נאכלו והתנדפו בטרם נזקקו להם.

אפשר כמובן שהממשלה תיבנס לעבי הקורה במקרה זה ותטול לידה את התחייבויותיהן של קרנות הגמל והפנסיה, אך צריך ושהיה ברור כי נטילת התחייבויות אלה תהיה רכבה בתקציבים עצומים.

סולל-בונה) 18,500; מגן (עובדי הקואופרציה) 2,500; בסך-הכל 303,000 חברים. 2. קרנות אחרות: אגד 4,400 חברים; קרן ביטוח לעובדים לאומיים 3,100; דן 1,750; הדסה 1,650; גלעד (עובדים דתיים - מזרחי) 1,600; עימות (עצמאים) 500; בסך-הכל 13,000 חברים.

סך ההון של קרנות הפנסיה הגיע בסוף שנת 1967 ל-1,600 מיליון לירות. הצבירה השנתית בהן, לאחר תשלום פנסיות, תשלום לעוזבים והוצאות תפעול, היא כ-250 מיליון לירות.

הקרנות משלמות כיום פנסיות 15 אלף איש לערך, ומספר זה הולך וגדל במהירות ככל שהקופות, "מידק" נות"י יותר. כיום אחוז הפנסיונרים בקרב החברים הפעיליים הוא כ-5% בכלל הקרנות, בעוד שבקרנות פנסיה ותיקות מגיע אחוז הפנסיונרים ל-20% ואף יותר.

הפיקוח על קרנות הפנסיה נעשה כיום לפי שני חוקים: תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964, וחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, תשי"א-1951, בכלל זה שני תיקונים שהוכנסו בו ב-1963.

פקודת מס הכנסה מאפשרת למעביד להפריש לקופת גמל מוכרת אחוזים משכרו של העובד, וסכום זה מוכר כהוצאה אצל המעביד ואינו מהווה הכנסה אצל העובד. גופף לכך פטורת הפקודה את קופת הגמל ממס על הריבית שהיא מקבלת על השקעותיה. התקנות קובעות כיצד יושקעו כספי קופות הגמל, בכללן קרנות הפנסיה.

תקנות מס הכנסה מקיימות על-ידי כל קרנות הפנסיה, אשר האישור להמשך פעולתן מותנה במילוי התקנות. אחוז ההשקעה המוכרת, שהיא ברובה המכריע איגרות חוב, צמדות וגושות ריבית, אף עבר את הנדרש, שהוא 80%, והגיע בסוף 1967 ל-81.5%. חובות המעבידים ירדו מ-110 מיליון לירות, שהיו כ-10% מההון ב-1965, ל-72 מיליון לירות, שהם 4.5% מההון ב-1967. אפשר לומר שצד הנכסים של הקרנות מתנהל לשביעות רצוננו.

מצד שני, חוק הפיקוח על עסקי ביטוח בקשר לקרנות הפנסיה נכנס לתוקפו רק עם תיקון החוק בשנת 1963. בהתאם לחוק זה נכללות גם קרנות הפנסיה בהגדרת החוק לגבי מבטח. החוק קבע ששר האוצר רשאי לקבוע בתקנות לגבי קרנות הפנסיה את חובות המבטח לחוקי קרנות בקשר עם עסקי הביטוח שלו - הכוונה לחובות אקטואריים - ושיעורן של הקרנות.

תקנות אלה טרם תוקנו. הסיבה העיקרית לכך היא קשיים אובייקטיביים של הקרנות לחשב את התחייבויותיהן המדויקות ביחס למבטוחים בהן.

הקשיים לאיסוף האינפורמציה הדרושה לחישוב הקרנות הם: המספר הרב של המבטוחים בקרנות; הזכויות של המבטוחים לפי התקנות של הקופות אינן אחידות לכל קרן וקרן, ולעתים יש שוני ניכר גם בתוך כל קרן בין קבוצות מבטוחים, כפי שציין בצדק, חבר הכנסת דגני; קיימות התחייבויות שונות לגבי העבר הקשורות במימון קופות גמל בקרנות פנסיה; קיימות בעיות של נידודת עובדים בין הקרנות ובין סניפי

לשינויים, אך ערכן של הקרנות למשק המדינה כצינור רות לחסכון ולביטוח והתחייבויותיהן לאדם העובד אינן יכולות לשחרר את המדינה מחקיקה הולמת ומפיקה קוח מתמיד בנושא זה. כשלונן של הקרנות לא יישאר מחוסר אפקט על המשק בכלל. כיווני ההתפתחות אינם מבטיחים אי-כשלון; להיפך, נשקפת סכנה כי תוך כמה שנים - יש מי שטוען שתוך שבע שנים, ויש מי שטוען שתוך חמש-עשרה שנה - תמציצה הקרנות את כל הוןן והתחייבויותיהן וישארו ללא כיסוי. מה נשיב לחוסכים של היום, האם מותר לנו להישאר אדישים למדלדל?

קיימת בעיה נוספת, שהיא אמנם שולית לעומת הבעיה שהעליתי בראשונה, אך חשובה, והיא - הימצאותם של סכומים נכבדים בידי הקרנות ללא בעלים. יש מי שטוען כי הסכום מגיע לשישה מיליון ל"י, ויש מי שטוען כי הסכום הוא כפול. האם אין חובה לדאוג שכל עובד, שנגבתה ממנו אגורה אחת, יזכה לקבלה בהתאם לתקנון הסוציאלי, האם אין חובה על הממשלה, באמצעות החוק, לדאוג לסדרים מינהליים נאותים, שימנעו ניתוק הקשר בין עובד לבין ההפרשות משכרו?

כמובן, קיימות בעיות רבות אחרות בתחום הביטוח הסוציאלי, שבוודאי ראויות לעיון ודיון, ואין לפתור בנאום אחד. מגמתי בנאום זה להפנות תשומת-הלב לבחינת הנושא, לתפיסת השור בקרניו בנוגע לצורת קיומן של הביטוח הסוציאלי, לקביעת הרכות ניהול, דיווח ופיקוח נאותים על ידי המדינה. ייתכן שהגישה העת ליצור שיטה לביטוח סוציאלי מקיף, שיתבסס על חסכונות ותקציבים, שיתן מענה להכנסתו של אדם בשלבי חייו השונים ובסיוטאציות שונות של תהפוכות המשק. ייתכן שהגישה העת להחליט על ביטוח אחיד, שיכלול גם ביטוח אבטלה, גם ביטוח תאונות וגם ביטוח לעת זיקנה - במונח אחד: ביטוח הכנסה. אין אני מתיימר להיות מומחה בשטח זה. אני רק חש כי יש בכך לפתור בעיות משקיות על ידי הסרת בלמים כלכליים דסטרוקטיביים הקיימים היום. יש לי הרשע, שזה יאפשר לקיים תכרה ישה האספקטים הסוציאליים וזכים למירב תשומת-הלב. בדבר אחד אני בטוח: המצב הקיים מוביל, על פי עדויות מומחים ועל פי העובדות המתפרסמות, אל הכיוון ההפוך. אם לא נטפל בבעיות כבר עתה ובמידה רבה של כובד-ראש, כראוי לעומקן, נחטא חטא כבד. משום כך אני מציע לדון בנושא.

היו"ר ט. סנהדראי:

רשות והדבר לסגן שר האוצר, לדברי תשובה.

סגן שר האוצר צ. דינשטיין:

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה. כיום מועלות שלוש-עשרה קרנות פנסיה (קופות גמל לקיבוצה), המאפשרות לפי תקנות מס הכנסה: שבע קרנות במסגרת ההסתדרות הכללית, ובהן כשלוש-מאות אלף חברים בעלי זכויות פנסיה, ועוד שש קרנות של מפעלים בודדים ברובם, בהן שלושה-עשר אלף חברים.

פירט הקרנות וחבריהן הוא כדלקמן: 1. קרנות הסתדרותיות: מבטחים (פועלי תעשייה ואחרים) 70,000 חברים; פועלי הבניין 75,000; פועלים חקלאיים 65,000; לפקיד (פקידים ואחרים) 40,000; קרן הגימלאות המרכזית (עובדי מוסדות ההסתדרות) 32,000; נתיב (עובדי

כלל המוסדות המשלמים פנסיה במדינה, בכלל זה הביטוח הלאומי ותשלומי הפנסיה התקציבית, מונתה לאחר דיווח יעצה ממוסדות להסתדרות ולממשלה — בראשות מר י. משל ומר י. ארנון — שתתן דעתה לפתרון הבעיות.

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת המסבדים, אני תמים-העים עם חברי-הכנסת עמוס דגני, שהגושא הוא חשוב ורגיש, בהיותו קשור לעתידם הכלכלי של מאות אלפי איש המבוטחים כיום בקרנות הפנסיה. אנו רואים על כן ברכה בכך, שחברי הכנסת הנכבדים נותנים דעתם לבעיות אלה. היות והבעיות הן כספיות, אקטואריות וקשורות בפיקוח כספי, התקנת תקנות ועוד, אני מציע להעביר את הדיון בנושא זה לוועדת הכספים.

היו"ר ט. סנהדראי:

האם חברי-הכנסת דגני מסכים להצעה להעביר את הנושא לדיון בוועדת הכספים?

עמוס דגני (מפלגת העבודה הישראלית): כן.

היו"ר ט. סנהדראי:

אנחנו עוברים להצבעה.

הצבעה

ההצעה להעביר את ההצעה לסדר-היום של חברי-הכנסת ע. דגני לוועדת הכספים נתקבלה.

הקרנות; יש בעיה של עובדים זמניים וחלקיים, ועוד בעיות רבות, המבכירות על הקרנות לעשות חישוב מדויק של התחייבויותיהן כלפי כל מבוטח בהן.

כיום הנהוג בקרנות הפנסיה הוא, שרק כאשר מגיע חבר לגיל הפרישה, נעשה חישוב מדויק של זכויותיו, בעוד שלגבי החברים הפעילים לא נעשה חישוב כזה.

אני מסכים שיש לעשות כל מאמץ על מנת לפתור את הבעיות, כדי שאתגר יהיה לחשב ולבדוק מהו מצבן האקטוארי של הקרנות לאשורו.

בנושא זה של השגת האינפורמציה הדרושה פועלת רשות החסכון באוצר בשיתוף עם המחלקה לפנסיה בהסתדרות הכללית. אם כי קצב ההתקדמות לקראת השגת הדיווח הדרוש הוא איטי במקצת, אני מקווה מאוד שנצליח עוד בסוף שנת 1968 או לקראת סוף שנת 1968 לקבל אימון טוב ומהימן של התחייבויות הקרנות כלפי חבריהן. חלק מהתיאורים שהביא כאן חברי-הכנסת דגני נמצאים גם בפרוטוקול של מועצת הביטוח, בה השמיעו נציגי האוצר דברים דומים. הנושא יזכה איפוא מצדנו למלוא תשומת-הלב.

קיימות בעיות נוספות בקרנות, הקשורות לשיעור הפנסיות שהן משלמות והקשר שלהן לפנסיות של הביטוח הלאומי. כיום נקבע על-ידי הקרנות, שמהפנסיה שהן משלמות מנכים את מחצית הקיצבה של הביטוח הלאומי ליחיד. בנושא זה של התשלומים השונים של

2. עליית כוחם של הניאון-נאצים בגרמניה המערבית

היו"ר ט. סנהדראי:

אנחנו עוברים להצעה לסדר-היום של חברי-הכנסת וילנר: עליית כוחם של הניאון-נאצים בגרמניה המערבית. רשות הדיבור לחברי-הכנסת וילנר.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית והחדשה):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה. הנוג מציעים להעמיד על סדר-היום של הכנסת את שאלת עליית כוחם של הניאון-נאצים בגרמניה המערבית והסכנה הנשקפת מכך לעניין השלום ולעמנו במיוחד.

הנוג מציעים לכנסת בתום הדיון לקבל החלטה המביעה דאגה וחורדה נוכח גידול השפעתם של יורשי היטלר בגרמניה המערבית והפוגה לממשלת בון בתביעה לאסור את המפלגה הנציונל-דמוקרטית של האדון אדולף פון-טאדן.

המפלגה הנציונל-דמוקרטית הניאון-נאצית הלכה ונתחזקה בכל הבחירות שנתקיימו לאחרונה במדינות גרמניה המערבית. בבחירות האחרונות, שנתקיימו ב-28 באפריל השנה, השיגה המפלגה הניאון-נאצית הצלחת שיא בהגיעה ל-10% כמעט. רבים זוכרים, כי אותו אחוז קולות קיבלה מפלגתו הנציונל-סוציאליסטית של היטלר ב-1930, פחות משלוש שנים לפני שהשתלטה על מלוא השלטון בגרמניה.

העתון המערבי-גרמני "די טאט" כותב, כי המפלגה הנציונל-דמוקרטית מופיעה בפרוגרמה הדומה לפרוגרמה של המפלגה ההיטלרית בשתי טיפות מים.

ובכן, הניאון-נאצים הלכו לבחירות בסיסמה, הצביעו נגד הסכנה האדומה, אותה סיסמה שבשמה פתח

היטלר במלחמת העולם השנייה והשמד שישה מיליוני יהודים ומיליוני בני אדם בני-עמים אחרים.

הניאון-נאצים קוראים לקרוע שטחים משכונתיה המזרחיות של גרמניה ומדינות אירופיות אחרות. הם קוראים להכנת מלחמת נקם, לחיסול הרפובליקה הגרמנית הדמוקרטית, לטיהור שם של פושעי המלחמה הנאציים, לציוד הבונדסור בנשק גרעיני, ומרעילים שוב את העם הגרמני בדעל הגזענות והאנטישמיות, כשהם נתמכים על-ידי חוגים מונופוליסטיים גרמניים.

העתון "דבר" מ-6 במאי השנה מוסר, כי במערכת הבחירות האחרונה בבאדן-וירטמברג הועלתה הטענה, כי היהודים אחראים למפלגה של גרמניה הנאצית במלחמת-העולם השנייה. מזכיר המועצה המרכזית של יהודי גרמניה, דוקטור הג. ואן-דאם, אמר בתגובה על כך, כי "יהודים כאלה אינם רק ניאון-נאצים, אלא נאצים ממש בצורתו הישנה".

באותו יום נתפרסמה ב"הבר" הידיעה שאיכרים מפגינים במערב-גרמניה נשאו ציור ראשון של אדולף היטלר ומתחננו כתובת "בחור, חזור מהר". ועוד, באותו גליון נאמר: בבאד-פירמונט ציינו שני חברי המפלגה הניאון-נאצית, בני עשרים, צלבני-קדס בדחובות העיר ואת הסיסמה "מוות ליהודים".

ב-9 באפריל 1968 פירסם "מערב" ידיעה על משפט שהתקיים בבית-המשפט בהמבורג. בית-המשפט הרשיע שישה נאצים לשעבר ממחוז המשטרה 101 כאשמת רצח המוני של יהודים, אך בכל זאת שחרר אותם מכל עונש, כי "הם קיבלו פקודות מובה". זה מקרה שני, מוסף העתון, בשבועות האחרונים.

עומדת להעביר סופית בבומדסטאג, ואשר יעומדים להיכנס לתוקפם כבר בינוי הקרוב. חוקים אלה יאפשרו לממש-לת גרמניה לשלוט באותה דיקטטורה בלתי-מוגבל, לרמוס את ישאות החירויות והדמוקרטיה, למנוע פיקוח פרלמנטרי כלשהו. אפילו סוכנויות הידיעות המערביות, כמו "רויטרס", מעריכות, כי "חוקי החירות החדשים מזכירים לרבים כי היטלר ניצל סעיפי חירות בחוקת הרפובליקה הוויימאריה כדי לתפוס שלטון מוחלט לאחר פרובוקציית שריפת הרייכסטאג ב-1933". חוקי החירות עוררו התנגדות גדולה בגרמניה המערבית. במאבק נגדם משתתפים איגודים מקצועיים, פרופסורים וסטודנטים וחוגים אחרים. איגוד הסטודנטים המערבי-גרמני דרש את התפטרותו של הנשיא ליבק. ברית המועצות פירסמה בימים אלה אותורה על התוצאות החמורות למצב באירופה ובעולם, העלולות לבוא כתוצאה מקבלת חוקי החירות הפאשיסטיים.

לנו, לעם ישראל, עניין מיוחד להשמיע את קולנו נגד עליות כוחם של הנאצי-נאצים, נגד סכנת דיקטטורה נוסח אדולף היטלר בגרמניה המערבית. גם מי שהשלה את עצמו, כי למרות שבגרמניה המערבית שולטים למ-עשה גנרלים היטלריסטיים ואולי ההון שמימנו את היטלר, יכולה אותה גרמניה להיות "מקלט ביום סגריר" לישראל, הרי באו הצעדים של חברות, "טייט", ו"מנסמן" והראו לו כי מונופולים אימפריאליסטיים, גרמניים ואחרים, אינם יכולים להיות משענת לעם ישראל ולשוש עם אחר.

האם לא והגיעה השעה לעשות רבזיה ביחסים ההדוקים שבין ממשלת ישראל לבין שליטי בון ואילי ההון הגרמניים?

רצוני לסיים את דברי בדברים שנכתבו בעתון "דבר" במאמר האשי כיום 6 במאי 1968. אני מצטט: "בנימוק פורמליסטי בלתי משכנע — שנדחה, בין השאר, גם על-ידי הסתדרות האיגודים המקצועיים בגרמניה — נמנעת בון את הימנעותה מהגשנת תביעה לבית-הדין הקונסטיטוציוני בקרלסרוהה, למען יוציא אל מחוץ לחוק את מפלגת אדולף פון-טאדן. בגרמניה זו שלאחר מלחמת העולם השנייה נמצא ללא לבטים יתרים הבסיס החוקי לאיסורה של המפלגה הקונסטיטוציונית. אך לגבי יורשיו הפוליטיים של היטלר לא ניתן, בביכול, לנקוט אמצעי זה, משום שהם נשמרים מלחצהיר על כוונותיהם החתרניות. השמעת נימוק זה היא אבסורד... מדהים הדבר שמיליוני בוזרים גרמניים מוכנים לתת כיום את קולותיהם למפלגה, שבעמט ואינה טוחנת להסוות את עובדת היותה נושאת חידוק היטלרי... כמעשה של היגיינה פוליטית חייבת גרמניה של ימינו לשים קץ לפעילותם של גושאי הנאצי-היטלריים."

את זאת מציעים אנו לכנסת להחליט לאחר דיון, לא רק מבחינת היגיינה פוליטית, אלא קודם-כל מפני שאין אנו רוצים בגידול הכוח האחראי לאומי-נאציזם ולמיזדק, לתאי הגזאים וההשמחה ההמונית. זהו עניין של כבוד לאומי לעמנו ואינטרס מוחשי ביותר כיום. הנאציזם מהווה סכנה גדולה לעמנו ולעמי כל העולם. אל נהיה פאסיביים. נשמע ובמלוא הכוח את קולו של עם ישראל. תיאסר המפלגה הנאצי-נאציזם בגרמניה המערבית. אל ניתן שיחזרו שנת 1933 והמאורעות האיומים ביותר שלאחריה.

המפלגה הנאצי-נאציזם יכולה להצליח וליהפך לכוז מסוכן, מכיוון שמטרות המדיניות היסודית של גרמניה המערבית הן דומות: אי-הכרה בפבולות שנובעו בהסכ-מים הבין-לאומיים שלאחר המלחמה, חתירה לנשק אטומי, חתירה תחת הסכם בין-לאומי לאיסור הפצת הנשק הגרעיני, הכנת צבא גדול למלחמת נקם, שאיפה לחיסול הרפובליקה הגרמנית הדמוקרטית — וכל זה תחת הדגל של האנטי-קומוניזם, שהיה גם דגלו של הרייך השלישי.

ממשלת בון אסרה, כידוע, קיום המפלגה הנאצי-פאשיסטית העקבית, המפלגה הקומוניסטית הגרמנית, כפי שעשו הנאצים לאחר שהגיעו לשלטון. בו בזמן אטמה אחזיה לתביעת האנטי-נאציזם בגרמניה גופא ובעולם כולו לאיסור המפלגה הנצינל-דמוקרטית.

ואין זה מקרה. נשיא גרמניה המערבית, היינריך ליבק, היה חבר פעיל במפלגה הנאציזם, והיה המתכנן של מבני מוחצות הריכוז הנאציזם. הקנצלר, גיאורג קיוינגר, היה נאצי פעיל בשירות החוץ ההיטלראי. מה תימה שבגרמניה המערבית לא נאסרו האיריגונים הנאצי-נאציזם כחובתה של גרמניה לפי הסכם פוטסדם? הקנצלר קיוינגר מצא לנכון להופיע בפומבי ולטשטש את ההומרה המיוחדת בעליות כוחם של הנאצי-נאציזם. סאמדו כי הכינוי "המפלגה הנאצי-נאציזם" למפלגתו של פון-טאדן היא "הכללה מחזיקת לכת, המחטיאה את המטרה". הוא העז אף לפנות לישראל ולנפנף בדחליל הסכנה הקומוניסטית.

בכך הגדיש כנראה את הסאה. יש לציין שרוב העתונים בישראל דחו את מלאכת החיפוי של הקנצלר. כך כותב "מערב" מפי הסופרת שלו בבון ב-10 בחודש זה: "מדינאים בגרמניה המערבית שרויים במבוכה רבה, באי-נוחות ובדאגה לשמע ההישג הניכר שבו זכתה המפלגה הנאצי-נאציזם בבחירות במדינת באדן-וירטמברג. אמנם עד מהרה נמצאו להם תירוצים מתירוצים שונים להסברת עלייתה המדהימה של המפלגה הנאצי-נאציזם. ואולם אין בתירוצים הללו כדי להסביר את העובדה, שמפלגה נאצי-נאציזם שבראשה עומדים כמה עסקנים נאציזם מוכהקים ובעלי השקפות אנטי-שיות ותקפניות, ושאמצע לעצמה רבות מן ההשקפות של המפלגה הנצינל-סוציאליסטית של תקופת הרייך השלישי, רכשה לעצמה דריסת רגל בגרמניה של ימינו". סופרת "מערב" מסבירה את הדבר בכך, שלאחר המלח-מה החלו המדינאים נוהגים במהרה ביד רכה בכל הפשעים הנאציזם, שחררו אותם מבתי-הכלא ונאף הניחו לבעלי עמדות במשטר הנאצי לזכות בכהונות רמות-מעלה בגרמניה המערבית. ולפי הסוציאלי-דמוקרטים אומרת סופרת "מערב": "הסוציאלי-דמוקר-טים חיפשו דרך קצרה יותר לשלטון... הם השלימו עם הנאציזם וגשו ממפלגתם את כל אלה שלא גילו הבנה לעמדתם או התנגדו לגישה החדשה. למעשה סייעו לעלייתה של המפלגה הנאצי-נאציזם. הארצית בציטוט זה מ"מערב", היות יש בו תיאור נכון ואמיתי.

ועדת האר"ם לזכויות האדם, שקיימה את מושבה בטוראן, קיבלה אף החלטה מיוחדת, הקוראת להוציא אל מחוץ לחוק איריגונים נאציזם, נאצי-נאציזם וגוונים. בימים אלה מתנהל בגרמניה המערבית מאבק גורלי נגד חוקי החירות הפאשיסטיים, אשר ממשלת בון

3. עליית גל האנטישמיות וסכנת הניאון-נאציזם

היו"ר ט. סנהדרין:

הצעה לסדר-היום של חברת-הכנסת תלמי, בנושא
דומה: עליית גל האנטישמיות וסכנת הניאון-נאציזם.
רשות הדיבור לחברת-הכנסת תלמי.

אמה תלמי (מפ"ם):

גברתי הישבת-ראש, כנסת נכבדה. אומרים לנו,
ליהודים, כי אנו חגישים. מדי. אך עובדה היא, כי חיי
העם שלנו התנהלו במשך דורות בכרך; מאות בשנים
היתה תחת הגליון קרקע לא יציבה ומדיעזעת לפדקים.
מכאן הרגישות, ואותו סייסמוגרף פנימי שלנו, המגיב
על גילויי האנטישמיות באשר הם.

הובהלנו גם הפעם על-ידי אותות מדאיגים, ואנו
תובעים דיון בכנסת בעניין, כי לדיון בכנסת יש תמיד
הדים. ואמנם כאשר הבענו דאגה לגורלו של המיעוט
היהודי בארצות-ערב, ומשנתה הכנסת ביטוי לכך,
נתעוררה דעת הקהל בעולם, וימים רבים הכירו בזכותנו
לתבוע ביקורת אונייטיבית וממצאים נכוחים על גורל
אחינו שם. ואמנם אנו תפילה כי כל ארצות ערב יבוקרו
וכי נגיע גם למעשה העלילה והשחרור.

יש אותות מדאיגים. זכור נאמו של דה-גול, שקשר
„כתרים“ לעמנו ככלל והגדירנו כעם שתלטן וכיוצא בזה.
השפעת הנאום והיה חזקה הרבה יותר מאשר הני-
אום מלפני ימים אחדים שבו ביקש לעצור את המבול,
שהקדים ולא התנחשל אחריו כמוסכם. והנה עוד אות
מדאיג. צרפת מזועזעת, וכבר אתה מרגיש מצד עתונאים
ומדינאים שם דאגה וחשש, כי ברגע מסוים עלולה
צדפת להתעניין ב„דני האדם“, מנהיג הסטודנטים
המורדים, משום... שהוא יהודי. חשש זה הוא אופייני,
הוא אפילו הקדים את העניון והמרוקני, שהאשים במפ-
רש את התעשיינים היהודים ואת הציונות במאורעות
השבועות האחרונים בצרפת. וזהו רעלה. בלי יסוד
מעורר — אין רעלה.

נחדדנו לשמוע שהתגובות האלימות של הכושים
בארצות-הברית, שנאבקו לזכותם על שוויון — כווננו
ופגעו במיוחד ביהודים. בלי יסוד מעורר — אין רעלה.
בלי יסוד מעורר — אין גם להבין את הצמרמורת שחשו
יהודי בריטניה לאחר נאמו של המהיג השמרני פאוול
נגד הגירה חדית לבריטניה ונגד זרים בכלל, ואת
דאגתם לשמע אהדת ושירות השידור הבריטי ל„אל-
פתח“. הגיעו הדברים לידי כך, שדווקא קבוצת קומוניס-
טים בריטיים טובים פרסמה גילוי-דעת המגנה את
היצרים האנטי-יהודים, באופן מיוחד בברית-המועצות
ובפולין; אותו גילוי דעת מגנה וקובע בצדק, שיצרים
אלה עומדים בניגוד ליסודות הסוציאליזם, כי מהותו
השורשית היא שוויון בני אדם.

בברית-המועצות שדייה היהדות המפוארת זה כבר
באפליה לאומית ותרחותית. אבל כיום שוב צף ועלה
למדולה האנטישמי קיצוני, ומה שנאסר עליו לפני שלוש
שנים — נאסרה עליו הפצת ספרו האנטישמי — הותר
עשוי, והאיש מטיף מעל דפי עתון הנוער ומחנך
על שקרים, עיוותים וסילוף דמות הציונות והיהדות.
הכנסת נתנה כבר את דעתה על מצב היהודים בפר-
לן. אין לי אלא לומר באוזני השלטונות שם — שהרי
לנו הוכחות המוסרית לומר את האמת שנשתכחה

כנראה, אבל היא אמת ישנה מאוד — שהאנטישמיות
איננה אנטי-יטית, כי אם סימפטום של מחלה קשה;
ואתם ושחררו את היהודים, שחררו את מי שרוצה לבוא
אלינו, ויבוא.

לא אוכל שלא לומר מלה אחת ליהודי פולין. אנו
מקווים ושתעלו ותבואו לישראל. נכון, אנו מאמינים
כי יבואו לפולין העממית ימים אחרים ותוענק לכם
חנינה, סליחה וריהביליטאציה. אבל האמינו לי, תהיה
זו ישמחה גדולה שבעתים אם אתם, הנוגעים בדבר,
תהיו בבוא הבשורה אורחי ישראל. שערינו פתוחים,
תבואו בהם, אתם שלושה ריבוא אחים בפולין. תחלקו
עמנו את חיינו. אמנם הם אינם נוחים ביותר, הם
עשירים בבעיות; חלק מהבעיות פתורו, לא את רובן.
ואם נכשלו — תמיד על דחשכון ועצמנו נכשלו. אין לנו
שעיר לעזאזל לכלות בו ועמו של עם מאוכזב. עמנו,
אם מאוכזב הוא — מבקר את השלטון; אם מאושר הוא
— משבח את עצמו. ואמנם לפעמים הוא משבח את
עצמו. בישאל מתנהל ויכוח תמיד והמולת מפלגות
נשמעת, ורעש זה נראה לנו בריא לנפש משתיקה.
קומוניסטים עתבים וישיבים כצירים בכנסת; אינני
בטוחה אם אין הם הקומוניסטים הערבים היחידים
בעולם היושבים בפרלמנט.

לנו גם מגרעות, — לא אלה שמייחסים לנו — גם הן
עבודה עצמית; גם מעלות אחדות לנו, והחשובה בהן
— והחזון הציוני-הסוציאליסטי, וארוגה בו כמיתה לשלום
ולאחווה שכינים, אבל גם החלטה נחושה לנצח אם
יתנכלו לנו, כי אין בריחה. אלה דברי לאחינו בפולין
ואולי גם לאחים אחרים.

חברי הכנסת, אשר לניאון-נאציזם בגרמניה —
הרי עלייתם מדאיגה במיוחד ובמיוחד מיוחד. חרדת
ישחאל לגילוי כוחם ועלייתם נוקבת עד שורשי ההווה
היהודית. בנושא זה חייבת הכנסת לקיים דיון, להזהיר
את האדישים בעולם, להצביע על הלך-ההיסטורי של
העבר הקרוב ולנהל מדיניות זוכרת — פן יישכח
הלחץ.

שלשום רצחו שישה מיליון; אתמול הושיטו מחץ-
נים גרמניים יד לאויבנו; היום נכנעו לחרם הערבי
תעשיינים, ואולי יתברר אם לא יהיה זה בעצם אחת
עם משרד החוץ שלהם. ההתנהגות בפנים אומרת דרשני.
אין לתלוש את ההצבעה במאדן-וירטמבהג מהרקע
הזה. גרמניה איננה כל ארץ — לא לעולם כולו ולא
לעם היהודי. עליית כוחה של גרמניה — כך נקראת
אותה מפלגה — כוחה העולה אינו מנחם סטטיסטי;
מצעדי האבוקות בנירנברג אינם צעדה תמימה, זהו
המשך למצעדי הדראון — עם או בלי דיוקנו של היטלר,
עם או בלי צלב הקרס.

גרמניה המזרחית מכונה בפיהם גרמניה התיכונה.
אין זו פליטת פה; לאמור — גרמניה המזרחית משתרעת
מעבר לאוד-נייסה. ובעברית פשוטה: אינו ברור אם כי
מוצנע, כל יעוד מתנהל מאבק על המצביעים. הם המכ-
חיים את אשמת גרמניה בפתח מלחמת השואה, והם הם
התובעים לשלום קץ למה שהם קוראים „המשפטים
המגמתיים“, כלומר המשפטים נגד המושעים הנאציזם.
ולמה? פשוט, העדויות הן מירמה, והעדים — יהודים.

שר-החוץ מ. אבן:

גברתי הישבת-ראש, כנסת נכבדה. אני ניגש לנושא זה תוך הזדהות עם הדאגה שהועבה תוך כדי העלאתו לדיון. אין כאן מקום לשאונות בין-לאומיות, — לשאונות יהודית וישראלית לא כל שכן.

הן סבר עסקה הכנסת לא אחת בעבר בתופעת ההתארגנות הניאו-נאצית בגרמניה, כפי שהדבר מתבטא בעליית מספר הבוחרים למפלגה הקוואת לעצמה המפלגה הלאומית-דמוקרטית של גרמניה, ג.ד.ד.

לרגל הדיון הראשון, שהתקיים בנושא הזה, הועבר העניין לדיון בוועדת החוץ והבטחון. החלטת ועדת החוץ והבטחון, שהונחה על שולחן הכנסת ביום 6 במרץ 1967, מוסיפה להדריך את צעדיה של הממשלה במקרה פתאומי המאורעות בגרמניה, וכן במגעייה של הממשלה עם גורמים שונים. בינתיים תוצאות הבחירות במדינת באדן-וירטמברג, שנערכו בסוף אפריל שנה זו, מסמנות עליה נוספת במספר הבוחרים למפלגה הקרויה ג.ד.ד. התופעה הגבירה את החשישות בקרב ישוהי השלום והדמוקרטיה בעולם כולו, להכות בקרב הציבור של הרפובליקה הפדרלית והגרמנית עצמה.

משרד החוץ עוקב בקפדנות אחרי ההתפתחויות בגרמניה, בה מתנהל דיון ציבורי ופרלמנטרי על האמצעים התחיקתיים, המדיניים והחינוכיים-הסברתיים שיש לנקוט כדי למנוע תמיכה ציבורית גוברת במפלגות בעלות מגמה פאשיסטית. במיוחד מקיימים שלטונות ישראל דיושים מתמידים עם הארגונים היהודיים העולמיים ואף עם גורמים דמוקרטיים לא-יהודיים בארצות שונות, ובמיוחד בארצות אירופה, אשר עמיהן רחוק על בשרם את פגעי המשטר הנאצי בעבר.

ממשלת ישראל, יחד עם היהדות העולמית וחוגים נאורים ברחבי העולם, תמשיך לעורר את העניינות הבין-לאומית לסכנות אשר תהינה גובעות מחיזוק שלטון פאשיסטיים בגרמניה, ותמשיך לעודד את הגורמים הדמוקרטיים בצבירי הגרמני במאבקם נגד התפשטות הלכידות ותנועות ניו-נאציות בארצם.

לפי ידיעות והתערכות של גורמים שונים, העוקבים בעירונות ואף בחרדה אחרי המאורעות בגרמניה, כאשר זכר תקופת עליית הנאצים עדיין טרי ושמוד בוכרונם, ספק אם אפשר לדבר על גל אנטישמיות חדשה העוברת את גרמניה דווקא כעת. יש באותה מדינה אנטישמים, ויש מדי פעם התבטאויות אנטישמיות, לרוב של בודדים. ישנו גם עתון אחד הממשיך את מסורת הפובליציסטיקה הנאצית, הרי הוא ה"דויטשה נאציאל" אונד סולדאטן צייטונג". כל אלה אינם מצטרפים למה שמכונה "גל אנטישמי", כפי שהוא מסתמן לדאבון לבנו ולאכזבתו של כל אדם הגון דווקא בפולין. אף-על-פי-כן, כל גילוי של אנטישמיות דווקא בגרמניה מעורר סלידה מיוחדת ודאגה מיוחדת.

אנו נוסף לפעול בכל המוסדות הבין-לאומיים נגד התיישנות של פשעי מלחמה נאצים. כן נגביר את שיתוף הפעולה שלנו עם כל הגורמים הפועלים, על מנת לשלב בחוק הבין-לאומי איסורים על תנועה נאצית ואנטישמית.

לדאבוננו אין הנושא הזה מסוגם של נושאים הנדונים ומוכרעים בשעה אחת. נהיה מוכנים לספק לוועדת החוץ

אנו רואים חשיבות מכרעת שבתגובה על קביעה זו תרים הכנסת קולה למען דחיית ההתיישנות לגבי פשעי הנאצים. אין התיישנות לגבי ג'נוסייד. הם מכריזים כשקר את העובדה שהנאצים הרגו שישה מיליון יהודים, שליש של העם כולו. זהו שקר, אבל האמת היא הירושימה ועל מי האחריות להירושימה? — על איינשטיין היהודי. זהו ניו-היטלרס ברור.

ועוד כמה נקודות-חן בדמותם של אנשי ג.ד.ד. מבין אחד-עשר חברי הדיקטטוריון יש חמישה שהיו פעילי ס.ס. וס.א. ואילו יושב-ראש הסיעה בבאדן-וירטמברג הוא נאצי מועד, אשר נדון לפני עשר שנים על חלקו בפוגרום ה-9 בינוי 1938, אותו פוגרום המכונה "ליל הבדולח". נעששו אלה יש להם הישג. מה מסביר הקנצלר? לא זו בלבד שאיננו מחפש דרך להוציאם אל מחוץ לחוק, כפי שהצענו אנו וכפי שהציעו אחרים בפרלמנטים אחרים, אלא הוא מרגיע ואומר: אלה הם רק 10%, ו-90% הם נגדם.

אנו, היהודים, מצווים וחייבים לזכור כי ב-1928 השיגו הנאצים, ישקראו לעצמם מפלגה סוציאליסטית, באותה באווריה, 6% מהקולות, כלומר 94% היו נגדם. חמש שנים לאחר מכן עלה היטלר לשלטון. גם אדולף החדש מונק לשלטון בשם מפלגה לאומית-דמוקרטית, וברור שמידת הדמוקרטיה שלהם משתווה ושווה למידת הסוציאליזם של היטלר.

אדוני שר החוץ, שלושה הם הדברים המחמירים את המצב: האחד — הרקע, עליית הניאו-נאצים ב-10% כמעט. הדבר השני — הידידה התלולה וההצופה של הסוציאליזם-דמוקרטי, העובדה שמהם לקחו את הקולות, העובדה שרק הם והם בלבד — כוחם עלה. והדבר השלישי — אותה המגמה של התעלמות מצד גרמניה הרשמית מהעובדות האלה.

אסור להקל ראש ב-10%. אפילו ידיעים יש-10% הם פחות מ-90%, אבל במדיניות אי-אפשר להשתמש על-ידי נקיטת מידה חשבונית-פשטנית, ההולמת תלמיד של כיתה ג' ולא מדינאי המופקד על עתיד עמו, על תהליכים סוציאליים בארצות ובארצו, ועל שלום. 10% אלה אסור לתלוש אותם מהמציאות שדיברתי עליה. 10% אלה לעומת מינוס שהיה להם קודם — זוהי עליה מסחררת. 10% — כמעט הכל על חשבון הסוציאליסטים — זו אותהה. ואחרון אחרון — 10% בגרמניה.

הדברים תובעים תגובה וחשבון-נפש ומסקנה: להוציאם מחוץ לחוק.

אנו רואים חשיבות ושהכנסת תשמיע את דברה, שביט-הנבחרים של מדינת ישראל יביע את חרדתו. על-ידי כך הוא יעשו לעוד כל פרלמנט חי בעולם ללכת בעקבותיו. הימים הם ימי ציון עשרים ושנה לזכות ית האדם, והעולם מצווה על מדיניות וזכרת את השואה ואת הלקח. אני בטוחה ושם נדון וישמעו וההדים בכל אתר ואתר — יוצאו הניאו-נאצים מחוץ לחוק וייעלמו גם למעשה. אני מבקשת לקיים דיון על נושא זה בכנסת.

חז"ר ט. סנהדראי:

השות הדיבור לשר החוץ, לחברי תשובה על שתי ההצעות לסדר-היום.

שר-החוץ א. אבן :

הצעתי לאלתר היא להעביר את העניין לוועדה. אני מוסיף את דעתי האישית, שיתכן כי לאור הדין וחשבון שיהיה בוועדת החוץ והבטחון תוצאה הממושלת או ידעו המציעים הסבירים להעלות את הדין-וחשבון של ועדת החוץ והבטחון לדיון במליאה.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה) :
אני מסכים.

אמה תלמי (מפ"ם) :

אינני רוצה להכשיל את הסיכוי, שאולי יהיה גם דיון בכנסת לאחר הדיון בוועדה, לכן ומסכימה אני כהוגע לזה.

היו"ר ט. סנהדראי :

לפנינו הצעה אחת — להעביר את ההצעות לסדר-היום לוועדת החוץ והבטחון.

הצבעה

ההצעה להעביר את ההצעות לסדר-היום של חברי-הכנסת מ. וילנר וא. תלמי לוועדת החוץ והבטחון נתקבלה.

דוד הכהן (מפלגת העבודה הישראלית) :
היא לא מחייבת שום דבר להבא.

4. התניית ביקורו של שליח מוזכר האו"ם בשטחים המוחזקים בבדיקת מצבם של כל יהודי ארצות ערב במזרח התיכון

היו"ר ט. סנהדראי :

אנו יעוברים להצעה הבאה לסדר-היום, של חבר-הכנסת ביבי : התניית ביקורו של שליח מוזכר האו"ם בשטחים המוחזקים בבדיקת מצבם של כל יהודי ערב במזרח התיכון. רשות הדיבור לחבר-הכנסת ביבי.

מרדכי ביבי (מפלגת העבודה הישראלית) :

גברתי הישבת-ראש, כנסת נכבדה. אחד שוין הק-רבות של מלחמת ישות הימים והחלטות ומועצת הבטחון שבאה בעקבותיה בדבר הפסקת האש, ביקש המוזכר הכללי של האומות המאוחדות, או תאנו, לשגר שליח אל המזרח התיכון כדי לעקוב ולעמוד מקרוב, בין היתר, על מצבם של המיעוטים במדינות שבאזור.

בין היתר היה על שליחו של מוזכר האומות המאוחדות, מר גוסינג, לבדוק את מצבם של היהודים במדינות הסמוכות לישראל. אולם נראה שאותו שליח ייחס לש-אלה זו חשיבות מדרגה גופלית, שכן רק בתום שליוחותו כאשר עמד לשוב אל מקום כהונתו, שיגר מכתבים אל מצרים וסוריה בלבד, אוני מדגיש שרק אליהן, כדי להיוועץ מאותן ממשלות על מצב היהודים המתגוררים בתוכן. מצרים לא הואילה להשיב על מכתבו של השליח, והסתפקה בטענה שהשאלה הזאת אינה נכללת למעשה בתחום שליוחותו, ועל-ידי כך פטרה עצמה מלהשיב לעצם העניין. סוריה הסתפקה בטענה שאין היא מפלה בין יהודים לאזרחים לא-יהודים. בזה תמה שליוחותו של מר גוסינג לגבי בעיית המיעוטים היהודים בארצות המזרח התיכון.

לאמיתו של דבר היתה שליוחותו של מר גוסינג צריכה להיראות כאחת המשימות החשובות בעיניה של מדינת ישראל, כדי לבדוק מצבם של יהודי ארצות המזרח התיכון שנמצאו מעונים ומדוכאים תחת שלטון של

מדינות ערב. אולם השליח לא עשה כן. עתה מבקש מוזכר האומות המאוחדות לשגר אל האזור שליח שני, כדי שיבדוק מחדש את מצבם של המיעוטים הן בישראל והן באזור.

עם כל הכבוד, יוהשה לי למר שאין מדינת יש-ראל צריכה לחזור על השגיאה ושעשתה בשליוחותו הראשונה של נציג מוזכר האומות המאוחדות. מצרים ידעה מדוע השיבה כך לשליחו של מוזכר האומות המאוחדות, שכן כעבור שנה מאז מלחמת ששת הימים יש יעדין במצרים מאות ראשי משפחות בבת-כלא, מעונים וגורפים, אשר משפחותיהם סובלות חרפת מצוקה ורעב ואין להם מה לאכול ממש, וכל המיעוט היהודי הקטן במצרים סובל מרדיפות, השפלה ודיכוי. כווד שבתנאים אלה לא תתן מצרים לשליחו של מוזכר האו-מות האומות המאוחדות לבוא ולבדוק את מצבם של היהודים בתוכה.

ואילו סוריה, זו הטוענת שכיבול אין בתוכה אפליה בין יהודים וערבים, בקרב היהודים היושבים בה שורר מצב של פחד וטרור מתמיד. סוריה אינה מרשה לאזרחיה היהודיים להסתובב מחוץ למקום מושבם אלא עד למרחק של חמישה קילומטר בלבד, מעין עוצר-בית. בעצם מוטל גם עוצר-בית בלילות על יהודי סוריה, שכן אסור להם להסתובב בלילות אפילו במקום מושבם. יהודי סוריה אינם רשאים להתכתב באורח חופשי עם מישהו בחוץ-לארץ, וכל התכתבות כזו גוררת אחריה כל מיני פעולות של שיחתי הבטחון יש. יהודי סוריה אינם רשאים לצאת אל מחוץ לגבולותיה ואינם רשאים לסחור ברכושם. ובאשר מיישהו בא להתעניין במצבם של יהודי סוריה, נציגי השלטונות הולכים אתו ומתרים ביהודים מראש לכל יעוז לגלות דבר על מצבם האמיתי.

הוא ששלטונות עיראק לא יתירו ליהודים, לאחר שהפיקו כספים כחשבונות חסומים בבנקים, לפי הדריאות משדר הפנים, להוציא כספים אלה בכל צורה שהיא. גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת הנכבדים, בסדר-יה המציאה הממשלה דבר אחד בולט יותר; כדי להבליט לעין ולהמחיש את היותו של היהודי בתוכה, היא הודתה לסמן בדיו אדומה את מוצאו היהודי בתעודת הזהות. היכן נשמעו היום בעולם הנאור אמצעי דיכוי, אפליה והשפלה כאלה? שעה שכל העולם שותק ואין פוצה פה, באים אהגון האומות המאוחדות והוועדה ליכויות האדם להוציא דריכתה של ישראל רעה. אילו היו יהודי ארצות ערב במזרח התיכון נתונים בתנאי החיים של הערבים במדינת ישראל, הרי היו מוצאים עצמם חיים בגן-ענן עלי אדמות.

יתר על כן, לא רק מדינות ערב באורח נפרד — כל אחת לחוד מפלה את היהודים בדרגה כזאת. בחודש ספטמבר 1967, בימים 16 עד 21 לחודש ספטמבר, התכנסה הוועידה האיסלמית בתבת-עמון. בין החלטות ועידה זאת יש החלטה הקוראת באורח ברור, למעלה מכל ספק, לפרוע פרעות ביהודים. אני מצטט: „היהודים במדינות ערב לא התייחסו בסבחד אל ההגנה ושהעניק להם האיסלם במשך הדורות; הם עמדו את הצינונות העולמית ואת ישראל בכל אמצעי העידוד בתוקפנותם נגד הערבים, בגיוילת ארצם והמקומות הקדושים המוסימים בפלשתינ. הוועידה מצהירה בזה, כי היהודים במדינות המוסלמיות, אשר יוכח הקשר שלהם עם הצינונות וישראל ייחשבו כאלוהים נגד המוסלמים והם לא יהיו ראויים לחסות ולהגנה שמחייבת הדת המוסלמית לבני דתות האסות והשלוש; וישומה על הממשלות המוסלמיות לנהוג כלפיהם כאל לחומים תוקפנים. כמו כן שומה על העמים המוסלמים יחד ולחוד להטיל עליהם חרם ולמנוח בהם בבאויבים מושבעים.“

זה מצבם של היהודים בארצות המזרח התיכון, שעה שמחזירי האו"ם מבקש לשלוח שליח מסף לבדיקת המצב. מוסדות האו"ם ושלח האו"ם יציבים העמדה שכל העולם מצפה מהם לאובייקטיביות, ללא חד-צדדיות; ויאלו כאן מחזקת העמדה החד-צדדית והסובייקטיבית של כלפי היהודים בארצות המזרח התיכון.

אם האו"ם ומוסדותיו אינם באים לעזרת היהודים האומללים במדינות אלו, חייבת מדינת ישראל לנקוט כל האמצעים העומדים להשתתף כדי לקדם ענייניהם של אותם יהודים.

ולבסוף, רצוני להציע שהכנסת תדרוש מהממשלה להבטיח מראש, באורח מפורש ובלתי משתמע לשתי פנים, ושם יבוא ושלח כזה בהסכמתה של יש-ראל לאור, יהיה ברור ושיבדוק את מצבם של היהודים בכל מדינות ערב שבמזרח התיכון, בלי להוציא אף אחת מהכלל, ובוודאי ובוודאי לא את עיראק. והתנאי השני שמדינת ישראל צריכה להתנות בו את הביקור הזה הוא, שהשלוח יבדוק קודם את מצב היהודים באותן ארצות ורק אחר כך יותר לו לבוא לישראל; השליחות הקודמת לימדה אותנו, שהשלוח גוסינג לא עמד בהתחייבות ולא עמד במשימה. לכן חייבים אנו לעמוד עתה על כך, מבלי לחת אפשרות שביקור זה יהיה בביקור הקודם.

אבקש את הכית לזון במשאל זה בכנסת.

מובן שהאימה והפחד המופלים עליהם מצד השלטונות עושים את שלהם.

יתר על כן, ישנן פקודות חשיות בקשר ליהודים, ובידי העתק של פקודה מטעם ראש המטה הכללי של הכוחות המזוינים של סוריה, וביצו זה הוא מצווה על צבאו לכל יסחר עם יהודים. וזוהי גזירת ומכרעת לכך שמצבם של יהודי סוריה נמצא בשפל המדרגה.

זאת ועוד: שליחו של מזכיר האומות המאוחדות לא התעניין כלל במצבם של יהודי עיראק. כנראה, מזכיר האומות המאוחדות וגם שליחו קיבלו את הטענה של מדינות ערב, ושל עיראק בפרט, שאין עיראק צד לחם ואיננה צד בסכסוך באזור. טענה זו היא אווילית, כמובן, ושכן ידוע וברור שעיראק שלחה את צבאה לירדן, ואף שלחה את מטוסייה שהנו בירדן. הם לא באו לירדן כדי להיגפש מפעולות המלחמה שלהם נגד הכורדים בעיראק, אלא באו כדי להיות שותפים מלאים למלחמה בישראל. איתרע מזלם וצבא-ההגנה לישראל הצליח לסיים את המלחמה במהירות כזו שהם לא הספיקו לגנוע ממקומם. אבל עיראק והצבא שלה הם צד לוחם לכל דבר, ואין ישראל צריכה לקבל את הטענה הזאת של מדינות ערב ושל עיראק בדבר אי-לוחמותה של עיראק והיא צריכה לדחות אותן מכל וכל.

מה ומצבם של היהודים בעיראק? גם היהודים בעיראק נמצאים תחת עול הטרור והפחד מצד השליטונות. קווי הטלפון גונתקו מבתיהם; אין הם רשאים לגנוע ממקום למקום. ההשפלה, ההפחד והטרור מאיימים על היהודי במקום מגוריו; ומעל לכל — מדינת עיראק הוציאה בשנה האחרונה שני חוקים, שבדי-צי-לומים שלהם. מה אומרים חוקים אלה, חוקי אפליה מובהקים, חוקים ומעגניים שכל מדינה מאורה היתה צריכה להתקומם נגדם? אינו ידוע איך מזכיר האו"ם הנסבד אינו יודע עליהם ואינו שואל עליהם. אינו יכול לגזור מחזכירי הכנסת את הזמן הרב הדרוש כדי לקרוא לתגומם של חוקים אלה. אבל ברשות היושבת-ראש, אני רוצה לצרף אותם לפרוטוקול, כדי שיידרשמו ב„דברי הכנסת“ (*). לדראון עולם כחוקי אפליה גזעניים נגד היהודים.

תוכנם של חוקים אלה הוא, שאין היהודי יכול לטחור בבכסים; אין הוא יכול להעביר במוסדות הממשלתיים כחוש שלו בצורה כלשהי; שום יהודי אינו יכול להעביר לא שטר ולא שיק. אדרבה, על שטרות ועל שיקים יש אפילו תחולה רטואוקטיבית של ארבע — חמש שנים, והיהודי אינו יכול אפילו להתחייב לגבי מישו שהוא חייב לו כסף, מחשש שיכריח את הכסף. כך גמרה התחיקה העיראקית, במעגל אכזרי וקשה, נגד היהודים לפעול בכל צורה שהיא, במסגרת חופש האזרח במדינה.

יתר על כן, ושום פעולה בממון אינה מותרת ליהודי עיראק, עד לבטול של 100 דינר. כלומר, פקיד שיקיבל או מישו אחר שיקיבל כסף בהעברה ממקום למקום — אם יקיבל — רשאי הוא להשתמש בכסף הזה עד לסכום של 100 דינר ותו לא. והיתר יופקד בבנקים לפי הוראותיהם של השלטונות.

פירושם של חוקים אלה ברור למעלה מכל ספק — גזילת הרמש היהודי בכל צורה אפשרית. שכן מובן

(*) ראה בנספחות של חוברת זו, עמ' 2088 — 2091.

5. השמטת עיראק מרשימת ארצות ערב בהן נדרש ביקור נציגו של מזכיר האו"ם, וערעור היסוד למתן הסכמת הממשלה לביקור הנציג הנ"ל בישראל ובשטחים המוחזקים

היו"ר ט. סנהדראי:

הצעה בנושא דומה — הצעה לסדר־היום של חבר־הכנסת האוֹנר. רשות הדיבור לחבר־הכנסת האוֹנר.

גדעון האוֹנר (המפלגה הליברלית העצמאית):

כאשר נתבשרנו כולנו לפני זמן־מה, כי שליחו של מזכיר האו"ם יבקר בישראל לעמוד על מצבה של האוכלוסיה האזרחית, היו רבים שקיבלו זאת כבדיקה הציבור בארץ שמח שתהיה הזדמנות להכחיש ולהוסיף את העלילות וההשמצות נגד המדינה המושמעות בריש גלי. אדרבה, חשבו רבים, יבוא גא שליח של מזכיר האו"ם, יעבור בשטחים, יסתכל ביהודה ובשומרון, יבקר בעזה, יראה כיצד מנסה ממשלת ישראל לטפל באוכלוסיה, יראה כיצד אנחנו מנסים להקפיד על כבוד אדם ועל זכויות אזרח, שהרשינו מסחר עם ירדן, ביקורי משפחה אצל קרובים, ואפילו מועשה ללא תקדים — עליה לרגל בלתי־מופרעת לכל דורש לארצות העליה למכה ולמדינה. לא דרשנו מתושבי האזורים הללו שום דבר. פרט לשמירה על השלום. לא התערבנו בחייהם ובתורבותם; לא הגבלנו את חיי הבית שלהם. אנו מניחים לאוכלוסיה לחיות את חייה ומנסים לסיע לה בפיתוח כלכלתה, מפעלי החינוך והסעד שלה.

רק לפני יומיים שמע הבית הזה מפי מבקר חוץ רם־מעלה, גשיאה של מלאווי, שהוא משיקף נייטראלי לכל הדעות, דברי הערכה ושבח למאמציה של ממשלת ישראל לכונן ממשל צודק בכל תחומי שלטונה. לא היתה לנו, לכן, סיבה לחשוש מביקורו של שליח נייטראלי של האו"ם.

אדרבה, סבורים היינו כי שליח האו"ם יוכל לגלות לפני כל העולם מה שנשיא מלאווי, ד"ר בנדה, הבטיח לנו כשקיבל על עצמו לדווח לוועידת ראשי ממשלות הקהילה הבריטית ומועצת ארצות אפריקה. לפיכך בירכו רבים על הסכמתה של ממשלת ישראל לאפשר ביקור זה, להזים מסע ישקדים שארצות ערב מציפות בו את העולם, ולהכחיש את התיאורים הדמיוניים על הקורה באזורים שבשליטת צה"ל. אך היה זה רק טבעי שתבענו כי שליחו של מזכיר האו"ם יבקר גם בארצות ערב, לעמוד על מצבה של האוכלוסיה היהודית שם, שיעוקות מרות מהצעות ממנה מכל הארצות סביב מאז פרוץ המלחמה, ממעוני כלא זעבל בקהיר, מכלאיים בסוריה, מגרדי בגד ובצרה שבקיראק, וארצות ערב אחרות, שממשלותיהן שופכות על היהודים חרון אפן על תבוסתן במלחמה.

היו לנו אמנם חששות כבדים, שהשליח לא יוכל להשיג קשר חופשי ושלא תהיה לו גישה בת־חרין ליהודים המעונים והמדוכאים. אנחנו יודעים כי יש בידי שליטי ערב אמצעים יעילים וטובים לחסום פיהם של יהודים ולא לאפשר להם אפילו להתלונן. אבל היינו מוכנים להסתכן בכך וקיוונו כי מתוך עצם הביקור תצמח תועלת ויבוא קצת ריסון למרצחים שמעבר לגבול.

והנה נתבשרנו, כי המזכיר הכללי של האו"ם אינו מתכוון כלל לבקש ממציגו שיבקר בעיראק. עיראק אינה בתחום עיסוקו של המזכיר הכללי. אנקתם של יהודיה אינה מניעה אל אומי; הפקרת חמם וההסתה סענתונת, בחדיו ובטלונותיה אינן מעניינות אותם. שוד רכושם אינו בטווח ההתעניינות ההומניטרית שלו. הביא כבר חבר־הכנסת בימי את שני החוקים האחרונים, ההשלמה לחקיקה האנטי־יהודית שעיראק חוקקה בשבועות האחרונים. כל מי שעסק קצת בחקיקה הנאצית האנטי־יהודית יאשר כי היטלר יכול היה ללמוד משליטיה הנזכרים של עיראק. התלמידים עלו על רבותיהם. הנאצים הבטיחו ליהודים לפחות את זכותם לתת את הכושם במתנה לגרמני ארי. בעיראק גם זה לא ניתן. ההלאמה הופכת לשוד רשמי וגלוי של רכוש יהודי עיראק. אפילו מתנות אסור להם לתת לשכניהם, שוא יקבלו חלילה, תמונה כלשהי בעד מתנות כאלה. מאדק זאת אין למזכיר הכללי עניין ונציגו יבקר. שם כמובן הכל בסדר ודבר אינו טוען בדיקה.

ביחסים בין מדינות קיים עקרון ההדדיות. עקרון ההדדיות קיים גם בין מדינה אחת לבין מספר מדינות. אנו עומדים בריב עם ארצות ערב שאשרו מלחמה נגד ישראל. כולן צד אחד לעניין זה, וישראל בצד השני.

אנחנו לא נרשה להפר את עקרון ההדדיות המוכר במשפט הבין־לאומי וביחסים בין־לאומיים. עיראק מבקשת לזכות בשני העולמות. היא רוצה לשלוח מטוסיה לזרוע ההגנה בישראל, כפי שעשתה בבוקר ה־5 ביוני 1967, לשלוח צבאותיה להילחם בנו, להציב את תותחיה לאורך הירדן ולהפגין את יכולתו. היא רוצה להילחם עד כדי כך שאפילו שלטונות ירדן אינן מצליחים לרסן אותה או להיפטר מחיליה. ומאידך גיסא היא טוענת שהיא איננה צד לוחם, שאינה חייבת בכל הסכם להפסקת אש. היא גם לא ברתה אתנו כל הסכם הפסקת אש או שביתת נשק, לא לאחר מלחמת העצמאות ולא לאחר מלחמת ששת הימים. היא רוצה לדכא את יהודיה דיכוי אכזרי, ונציגה יכול להטיף מוסר לנו במצח מחושה, כשם שהוא עשה במסודות האו"ם ובמפגשים בין־לאומיים אחרים.

בל תרשה זאת ממשלת ישראל. גם אחרים נדבקים מן ההשקפה הזאת. גם ראש מדינת צרפת טוען כבר, כיודע, שהוא אינו רואה בעיראק צד לוחם ולכן מותר לחמש מדינה, "שודת שלום" עמבהקת זו בכל כלי־הנשק שמונעים מאתנו, על מנת ושהיא תהיה חמושה מכף רגל ועד ראש.

בעת מצטרף המזכיר הכללי של האו"ם לעמדה חד־צדדית ועיינת זו. הוא נותן כתב ישרוד לעיראק, הוא נותן לה זיכוי מראש לגבי כל ההאשמות שמעלים נגדה.

לפיכך מן הדין הוא שממשלת ישראל תבטל הסכמתה כי שליחו של מזכיר האו"ם יבקר בתחומה או

חברת כ"ז, ישיבה רפ"ט, ב' סיון תשכ"ח (29 מאי 1968)
— הצעות לסדר-היום (האוזנר, סנהדראי, אבן, פרוש, ביבי) —

עיראק שווה לכל מדינות ערב, שווה לכל דבר. שווה להן ביחסות התוקפנות, שווה להן באחריות לתוקפנות, שווה להן במידת השתתפותה הפעילה במסע התוקפני נגדנו, שווה להן בקיום מתמיד של מצב הלוחמה הפעילה עד היום, שווה דווקא לקיומיות שבהן בהתפתחותה לכל מהלך המיועד לקדם את השלום. על כן אין ושום הצדקה להוציא את עיראק ממעגל האחריות והדאגה הבין-לאומית, המכוונות לגורלם של אזרחים באזור הזה.

על כן לא ויתרנו על הכללת עיראק ברשימת הארצות שבהן חייב נציגו של המזכיר הכללי לקיים את שליחותו. מתקיים עדיין דיון עם המזכיר הכללי בקשר לעיראק. ונציגנו, על פי הוראות, נצטוו למסור לו כי אין ישראל יכולה לקבל כל ג'רסה המוציאה את עיראק מתחום האחריות הבין-לאומית הזאת.

הבעיה העומדת לפנינו עכשיו, תוך כדי המשך ניהול השיחות בין המזכיר הכללי של האו"ם והשגריר תקוע — והללו טרם נסתיימו —, היא אם עלינו להתנות את עצם קיומם של השליחות בהצלחת מאמציו לכלול את עיראק ברשימת המדינות שבהן יתקיימו הביקורים הללו. אינני רוצה לשלול את הרעיון הזה. על כן, בהציעי עשיתי להגיש את הנגשה לוועדת החוץ וה בטחון של הכנסת, אינני קובע עדיין את דעתי. הממשלה לכאן או לכאן לגבי התניית עצם קיום השליחות בסיפוק תביעתנו הצודקת בעניין זה. הייתי רוצה לשתף את הוועדה בכל השיקולים המדיניים והאמנטיים העדינים המשתמעים מהכרעה כזאת.

מתוך הכנה שאינני שולל את האפשרות שבמהלך המשא-ומתן פבריע לנזכרת קיום שלמותה של השליחות, אבל בלי לקבוע עדיין את הדבר הזה — הנני מציג להעביר את הדיון לוועדה.

היו"ר ט. סנהדראי:

חברי-הכנסת ביבי, אתה מקבל את הצעת השר?

מדני ביבי: (מפלגת העבודה הישראלית): אני מקבל.

היו"ר ט. סנהדראי:

חברי-הכנסת האוזנר

גדעון האוזנר: (המפלגה הליברלית העצמאית): גם אני מקבל.

היו"ר ט. סנהדראי:

נעמיד איפוא את ההצעה להצבעה.

הצבעה

ההצעה להעביר את ההצעות לסדר-היום של חברי-הכנסת מ. ביבי וג. האוזנר לוועדת החוץ והבטחון נתקבלה.

היו"ר ט. סנהדראי:

בזאת סיימנו. הישיבה הבאה — בשבוע הבא, ביום שני בשעה 16.00. ישיבה זו נעלה.

בתחום שלטונה. לא נשלים בשום פנים שלארצות-הלו-חמות בו יש זכות עדיפות כלפינו באיזו-שהיא הופעה בין-לאומית. ישראל לא תעמוד במצב נחות במשפחת העמים מכל עם אחר.

הנני מציע כי הבית ידון בביטול הסכמת הממשלה לביקור נציגו של מזכיר האו"ם בישראל ובשטחים.

היו"ר ט. סנהדראי:

ישות והדיבור לשר החוץ, לחברי תשובה.

שר-החוץ א. אבן:

גבתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה. הממשלה כידוע הסכימה ועקרונית לפני כמה שבועות לאפשר ביקור שליח מזכיר האו"ם בדיקת העובדות הנוגעות למצב האוכלוסייה האזרחית בכל רחבי האזור, בעקבות החלטת עצרת האו"ם מאשתקד. הסכמה זו מהווה המשך שיתוף הפעולה עם השליח הראשון —

מנחם פרוש: (אגודת ישראל):

המציעים לסדר-היום הם שותפים בממשלה, או לא?

שר-החוץ א. אבן:

— הסכמתנו מהווה המשך שיתוף הפעולה עם השליח הראשון של מזכיר האו"ם בנושא זה, מר גוסינג, שביקר באזור בחדש יולי 1967. ושמתי לב לדברים שהושמעו מעל הדוכן הזה בזכות הסכמתנו להתיר לשליח בין-לאומי מוסמך לבקר באזורי הממשל ול-עמוד על מצבם של אנשים שהמלחמה השפיעה על גורלם. הרי השלום איננו באופק הקרוב, והמצב הקיים יימשך ללא שינוי כל עוד אין שלום. ועל כן יש לנצל כל ההזדמנות סבירה להזים דיונות ועלילות שהופצו ברחבי עולם לגבי ניהול הממשל והחיים האזרחיים באזורים האלה.

אולם סוכם עם המזכיר הכללי של האו"ם — והדבר מתבקש מעצם החלטת העצרת — וההדאגה הבין-לאומית הזאת לא תהיה מוגבלת רק לתושבי האזורים האלה, ונתקבל העקרון כי אחריותו של שליח האו"ם חלה גם על בדיקת גורלם של יהודים במדינות ערב. ואמנם מר גוסינג ביקר בין השאר במדינות ערביות, בהן העלה בעיות היהודים שנפגעו עקב מדיניותו של תגמול שנקטו נגדם מדינות ערביות.

אינני יודע מה משקל המאמצים שהשקיעו השגריר יארינג וגוסינג כדי להעמיד את ממשלות ערב על העירנות הבין-לאומית לגבי גורלם של יהודי מדינות ערב. עובדה היא שבכמה מדינות היו ישראלים והיותי יציאה, לא רק לרגל המאמצים האלה, אך יש להניח שגם המאמצים האלה הביאו תרומה-מה, שהשפיעה במיד שרין על גורלם של מאות משפחות שנגאלו משיעבוד אכזרי, עקב מאמצים אלה ואחרים שממשלת ישראל וארגונים יהודיים אחרים ניהלו ומנהלים עד היום.

גם הפעם, כאשר הועלתה מחדש ההצעה לשר אותו נציג — או נציג אחר באותה סמכות — העלינו מיד את הצורך לתמש את השליחות הזאת בהיקפה הרחב ביותר.

נספחות

א. סדר-היום לשיבות רפ"ז – רפ"ט

- א. שאלות.
- ב. חוק לחיקון פקודת מס הכנסה (מס' 13), תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה) – תשובת סגן שר האוצר.
- ג. חוק לקיום תוקף של תקנות ההגנה (כספים), תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- ד. חוק מסים עקיפים (מס ששולם ביתר או בחסר), תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- ה. חוק זכיון ים המלח (תיקון), תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- ו. חוק החזרת תשלומים (התקנת טלפון וטלקס), תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- ז. תשובת סגן שר הפנים לדיון על פעולות משרד הפנים.
- ח. חוק הפיקוח על בתי ספר, תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- ט. חוק הגנת הדייר (הוראות שונות), תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- י. חוק המתנה, תשכ"ח – 1968 (קריאה שניה ושלישית).
- יא. חוק המכר, תשכ"ח – 1968 (קריאה שניה ושלישית).
- יב. חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גימלאות) (תיקון מס' 5), תשכ"ח – 1968 (קריאה שניה ושלישית).
- יג. הצעות לסדר-היום.
- יד. תשובת שר העבודה לדיון על פעולות משרדו.
- טו. חוק שירותי הכבאות (תיקון), תשכ"ח – 1968, (קריאה ראשונה).
- טז. חוק החסיגויות וזכויות היתר הדיפלומטיות והקוג' סולריות, תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- יז. חוק הרשות להשכלה גבוהה (הוראה ומחקר), תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- יח. חוק הנוער (טיפול והשגחה) (תיקון), תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- יט. חוק לתיקון פקודת סימני סחורות (מס' 3), תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- כ. חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- כא. חוק לתיקון פקודת ביטוח כלי רכב של מנוע (סיכוני צד שלישי) (מס' 2), תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- כב. חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (מס' 12) (תיקון טעויות), תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- כג. חוק נכי רדיפות הנאצים (תיקון מס' 2), תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- כד. חוק יישוב סכסוכי עבודה (תיקון), תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- כה. חוק ההתגוננות האזרחית (תיקון מס' 2), תשכ"ח – 1968 (קריאה ראשונה).
- כו. בעיית צווי ריתוק (הצעת חבר-הכנסת ת. טובי).
- כז. פיקוח על טיב המזון ואיכותו (הצעות חברי-הכנסת ש. רוזן וש. ארבל-אלמוזלינו).
- כח. הצעות מעשיות להגברת העליה מארצות הרווחה (הצעת חבר-הכנסת ב. אבניאל).
- כט. חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון), תשכ"ז – 1967 (קריאה ראשונה).
- ל. חוק למניעת הונאה בכשרות, תשכ"ו – 1966 (קריאה ראשונה).
- לא. חוק לתיקון פקודת החוק הפלילי (מס' 26), תשכ"ה – 1965 (קריאה ראשונה).

ב. הצעות לסדר-היום לשיבות רפ"ז – רפ"ט

664. ע. דגני (מפלגת העבודה הישראלית): מוסדות הגמל ועתיד התחייבויותיהם.
673. מ. וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה): עליית כוחם של הניאוי-נאצים בגרמניה המערבית.
675. א. תלמי (מפ"ם): עליית גל האנטישמיות וסכנת הניאוי-נאציסם.
692. מ. ביבי (מפלגת העבודה הישראלית): התניית ביקורו של שליח מזכיר האו"ם בשטחים המוחזקים בבדיקת מצבם של כל יהודי ארצות ערב במזרח התיכון.
693. ג. האוזנר (המפלגה הליברלית העצמאית): השמטת עיראק מרשימת ארצות ערב בהן נדרש ביקור נציגו של מזכיר האו"ם, ועדעור היסוד למתן הסכמת הממשלה לביקור הנציג הנ"ל בישראל ובשטחים המוחזקים.

ג. מסקנות ועדת השירותים הציבוריים בשאלת תיקון הנחיות לקביעת זכויות למענקי זיקנה

אותו, זכאי למענק זיקנה בשיעור א' על כל הזכויות המתולות למענק זה, כמקובל.

ב. כל עולה, שבהגיעו לישראל לא יכול היה לבטח את עצמו בשל תקנות החוק המגבילות, זכאי למענק זיקנה בשיעור א' כנ"ל.

ג. סעיף א' וסעיף ב' אינם חלים על תושבי ישראל או עולים כנ"ל, במקרה שהם מקבלים פנסיה או דגה מחוץ-לארץ או פנסיה ממקום עבודה בישראל.

ד. כל תושב, שהיה זכאי להיכלל בביטוח הלאומי אך לא עשה כן, יהא זכאי לתמיכת סעד, על-פי הקריטריונים של מענקי זיקנה כמקובל במשרד הסעד, אם אין לו הכנסה אחרת.

ה. תוקף ההנחיות הנ"ל החל מ-1 באפריל 1968.

בישיבת הכנסת מיום כ"ג בטבת תשכ"ח (24 בינואר 1968) הועלתה הצעה לסדר-היום על-ידי חברי הכנסת פ. זוארץ בעניין תיקון הנחיות לקביעת זכויות למענקי זיקנה. הכנסת העבירה את ההצעה לוועדת השירותים הציבוריים.

הוועדה דנה בהצעה זו בהשתתפות ד"ר מ. א. קורץ, מנכ"ל משרד הסעד, והיא מקדמת בברכה רבה את החלטת הממשלה והודעת משרד הסעד בדבר ההנחיות החדשות שיש בהן משום התקדמות ניכרת בדאגה לזקנים.

להלן אנו מביאים את ההנחיות למענקי זיקנה (תיקון).

א. כל תושב ישראלי, אשר ביום היכנס חוק הביטוח הלאומי לתקפו לא יכול היה לבטח את עצמו בשל תקנות חוק הביטוח הלאומי שהגבילו

ד. מסקנות ביניים של ועדת העבודה בעניין המצב במשכנות המצוקה בארץ ודרכי הטיפול בהם

הרשות לבנינו ופינוי

הכנסת אישרה חוק, המסמיך את שר השיכון להקים רשות לבנינו ופינוי. הרשות ביצעה סקר מקיף של השי- כונים הפגומים הזקוקים לטיפול יסודי אם על-ידי הריסתם ופינוי המשוכנים בהם לדירות אחרות, בסטנדרט סביר, אם על-ידי מתן פיצויים למשתכנים, כדי לאפשר להם לדאוג בכוחות עצמם לסידורם, ואם על-ידי הרחבת היחידות, תיקון ושיפוץ. הסקר הקיף את שלוש הערים הגדולות וכן ישוברים אחרים: בירושלים - 28 אתרים, בחיפה - 10 אתרים, בתל-אביב-יפו - 33 אתרים, ו-20 אתרים בשאר אזורי הארץ.

בתקופה שבין שנת 1966 עד ספטמבר 1967 פונו ושוכנו בתל-אביב 1,500 משפחות; בחיפה - 1,630 משפחות; בירושלים שוכנו באותה התקופה 1,400 משפ- חות; התכנית הכוללת בנויה על סידור 10,000 משפחות לשנה מתוך כוונה לפתור את הבעיה במשך עשר השנים הבאות. וזאת, כמובן, אם לא יחולו שיבושים וקיצוצים בתקציב משרד השיכון.

עם אישור התקציב לשנת 1968/69 חל מיפנה חמור בביצוע התכנית. צורכי הבטחון (התקציב לצורכי הבט- חון) חייבו קיצוצים חמורים בכל המשרדים ואילו התקציב של משרד השיכון נפגע במיוחד. לעומת תקציב י"ל 320 מיליון לירות משנת 1967/68 הועמד תקציבו של משרד השיכון בשנת 1968/69 על 180 מיליון לירות, כמעט מחצית התקציב הקודם.

קיצוץ זה פגע כמעט בכל סעיפי התקציב של משרד השיכון, אך בעיקר נפגע, ובצורה מכרעת, התקציב לשיקום משכנות העוני, לאחר שהסעיפים לשיכון עולים, לבניה בירושלים המזרחית, שוריינו במסגרת התקציב המקוצץ.

במספר היחידות בתכנית השיקום של משכנות עוני תחול איפיו בשנה זו ירידה תלולה נוספת. במקום 3500

הנושא, המצב במשכנות המצוקה בארץ ודרכי הטיפול בהם" הועלה בכנסת כהצעה לסדר-היום על-ידי חברי הכנסת מ. ביבי ביום י"ב באדר א' תשכ"ז (22 בפברואר 1967), וביום י"ח באדר ב' תשכ"ז (30 במארס 1967) על-ידי חברי הכנסת מ. זר. הכנסת העבירה את ההצעות לוועדת העבודה לדיון, בירור וסיכום.

בהתאם לסעיף 85(א) של תקנון הכנסת הוטל על הוועדה להביא את מסקנותיה לידיעת חברי הכנסת על-ידי הנחתן על שולחן הכנסת.

ועדת העבודה הקדישה לדיון בנושא זה ארבע ישיבות, בהשתתפות שר השיכון וצוות עובדיו - מר מ. בר-אילן, הממונה על ביצוע חוק בנינו ופינוי של אזורי שיקום, ומר צ. תירוש, וכן נציגי משרד האוצר מר עמוס לביא ומר רוני גלוסקינס.

מתוך הדו"ח, שנמסר לוועדה על-ידי שר השיכון, והסקר של משרד השיכון נתגלתה חומרת הבעיה בכל היקפה.

היקף הבעיה

עדיין מתגוררים במדינה כ-100,000 משפחות במש- כנות עוני ובדיוור תת-סטנדרטי ברובן, המחייב פינוי או הרחבה, שיפור ושיפוץ. מספר זה כולל שיכוני משפחות מלפני קום המדינה ושיכוני עולים שברשות, "עמידר".

עם זאת מציינת הוועדה בסיפוק, כי בשנתיים האחרונות הועברו כ-25,000 משפחות ממשכנות עוני לדירות מתאימות למגורים, וכן ראוי לציין שבתוך המספר הכולל של הדירות - הקרויות שיכוני עוני או שיכוני מצוקה - כלולות גם 9,000 יחידות במושבים, שגודל היחידה בהם הוא 48 מ"ר, אם כי ללא סידורים פנימיים, ו-3000 יחידות לערך בקיבוצים.

בעיית משכנות העוני מזדקרת בחומרת יתר בגלל העובדה העגומה שכמעט שליש מילדי ישראל מרוכזים וגרים בשיכונים אלה בתנאי דיור קשים מנשוא.

על חיי הילד והנוער, על כושר השתלבותם ברשת החינוך והלימוד, מחייבים להעמיד אותה בשלבי העדיפויות הסוציאליות הראשונות במדינה.

הוועדה רואה מחובתה להמליץ לפני שר השיכון ושר האוצר על הצורך הדחוף להבטיח גם במסגרת הקיצוצים התקציביים, ההכרחיים לצורכי הבטחון, את הגדלת התקציב שנקבע לשיקום משכנות העוני, במסגרת התקציב הכולל של משרד השיכון. ועדת העבודה תשלים סיכומי ביניים אלה במסקנות סופיות לאחר בירור שיטת הניקוד בקביעת סולם העדיפויות של המיועדים לשיכון, לפי גודל המשפחה והמצב הסוציאלי, לאור העובדה שמשפחות רבות מרובות ילדים נשארות תקועות במשך שנים בדירות עלובות, בתנאי צפיפות, ואין ברשותן אמצעים לעבור לדירות מרווחות ומתאימות יותר.

יחידות דיור חדשות ייבנו רק 1500 יחידות דיור חדשות; במקום 2500 תוספת יחידים ושיפוצים למשפחות מרובות ילדים תוגבל התכנית ל-750 יחידים.

ועדת העבודה של הכנסת רואה בדאגה ותודעה את הקיצוץ החמור שיפגע בשיקום משכנות העוני. ייפגעו על ידו משפחות מרובות ילדים, משפחות ותיקות שבמשך שנים רבות נזרו עליהן להתגורר בתנאי דיור מתחת לסטנדרט סביר כל שהוא, משפחות עולים שבאו ארצה כתקופות שונות ושוכנו, מתוך הכרח, ביחידות דיור שאינן ראויות למגורים. קיצוץ זה מרחיק את פתרונה של אחת הבעיות המרכזיות במדינה, המקפלת בתוכה סבל אנושי רב, מרירות חברתית רבת סכנות והרחבת הפער הסוציאלי בתנאי המגורים.

היקף הבעיה, חומרתה מבחינה חברתית, השפעתה

السنة التاسعة

العدد

١٤٣٧

الوقائع العراقية

الجريدة الرسمية للجمهورية العراقية تصدرها وزارة الثقافة والارشاد في العراق
مسجلة في دائرة البريد المركزي ببغداد تحت رقم (١)

الثلاثاء ٣ ربيع الثاني سنة ١٣٨٧ و ١١ تموز سنة ١٩٦٧

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رقم (٦٤) لسنة ١٩٦٧

قانون

تعديل قانون ذيل قانون مراقبة وإدارة اموال اليهود
المسقطه عنهم الجنسية العراقية رقم ١٢ لسنة ١٩٥١

باسم الشعب

رئاسة الجمهورية

مشروعة او تاريخ علم الجهة المختصة بذلك
في حالة عدم لحقوق علمها مسبقا بالنسبة
للمشمولين باحكام الفقرتين (١) ب ؛ من
المادة الخامسة من القانون المذكور .

٥ - أ - تمتنع دوائر التنفيذ والدوائر الرسمية
وشبه الرسمية عن تنفيذ الاوراق
التجارية والسندات التضمنة اقرار
اليهودي بدين ما لم يبرز السدان
استشهادا من الدوائر المختصة برؤيد
وجود اليهودي في العراق عند ايداع
الاوراق والسندات المذكورة للتنفيذ
وخلال مدة الاجبارية ويتوقف التنفيذ
في هذه الحالة على اذن من وزير الداخلية
اذا اتنع بان المعاملة ليست صورية .

استنادا الى احكام المادة (٤٤) من الدستور الوقت
وبناء على ما عرضه وزير الداخلية وبموافقة مجلس
الوزراء .

صدق القانون الآتي :-

المادة الاولى - تضاف الفقرات التالية الى آخر
المادة السابعة من قانون ذيل قانون مراقبة وإدارة اموال
اليهود المسقطه عنهم الجنسية العراقية رقم (١٢)
لسنة ١٩٥١ .

٤ - لا تقبل البيئة لائبات ما ورد بالفقرة (١) من
هذه المادة الا اذا كانت مصدقة وفق ما جاء
فيها وكان تاريخ تصديقها قبل سنة من
تاريخ مغادرة اليهودي العراق بصورة مشروعة
او مغادرته او محاولته المغادرة بصورة غير

١٩٦٧/٧/١١

٢

الوقائع العراقية عدد ١٤٣٧

المقارات العائدة لليهودي او وضعها توثيقا للدين او الايصاء بها او ترتيب اي حق عيني عليها او اي تصرف يؤدي الى خروجها من ذمة اليهودي ولو كانت المعاملة تستند الى وكالة دورية ثابتة التاريخ صادرة قبل نفاذ هذا القانون او اي مستند قانوني آخر ولو وزير الداخلية ان ياذن باجراء المعاملة اذا اقتنع ان المعاملة ليست صورية .

٧ - لا يجوز بعد نفاذ هذا القانون بيع او رهن او تحويل او نقل ملكية الاسهم والحصص في الشركات المدنية والتجارية وكذلك السندات الاسمية على الدولة العائدة لليهودي ما لم ياذن وزير الداخلية باجراء التصرف عند اقتناعه بصحته .

المادة الثانية - ينفذ هذا القانون من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية .

المادة الثالثة - على الوزراء تنفيذ هذا القانون .

كتب ببغداد في اليوم العشرين من شهر ربيع الاول لسنة ١٣٨٧ المصادف لليوم الثامن والعشرين من شهر حزيران لسنة ١٩٦٧ .

الفرق

عبد الرحمن محمد عارف
رئيس الجمهورية
ورئيس الوزراء

طاهر يحيى
نائب رئيس الوزراء

عبد الرحمن الحبيب
وزير المالية

احمد مطلوب
وزير الثقافة والارشاد

محمد يعقوب السعيد
وزير التخطيط

غربي الحاج اخمد
وزير الدولة

عبد الفتي الراوي
نائب رئيس الوزراء
ووكيل وزير الخارجية

عبد الستار عبد اللطيف
وزير الداخلية

فاضل محسن الحكيم
وزير المواصلات

خالد الشاوي
وزير الصناعة

اسماعيل خير الله
وزير الدولة

اسماعيل مصطفى
نائب رئيس الوزراء

عبد الرحمن القيسي
وزير التربية

عبد المجيد الجميلي
وزير الزراعة

عبد الستار علي الحسين
وزير النفط

ياسين خليل
وزير رعاية الشباب

شاكر محمود شكري
وزير الدفاع

عبد الكريم هاني
وزير العمل والشؤون
الاجتماعية
ووكيل وزير الصحة

عبد الكريم فرحان
وزير اصلاح الزراعة

عبد الرزاق محي الدين
وزير الوحدة

ويسرى هذا الحكم على جميع الاوراق والسندات التي اودعت للتنفيذ بعد تاريخ ٣١-٣-١٩٦٣ ولم يتم تنفيذها كليا بالنسبة للمبالغ المتبقية .

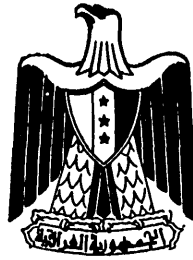
ب - تمتنع دوائر التنفيذ والدوائر الرسمية وشبه الرسمية عن تنفيذ الاحكام الصادرة من المحاكم بعد ٣١-٣-١٩٦٣ على اليهودي استنادا الى اقراره التحريري او الشفوي او تكوله عن اليمين ما لم يبرز المحكوم له استنهادا من الدوائر المختصة بنقض ان اليهودي المحكوم موجود داخل العراق عند ايداع الحكم للتنفيذ وخلال مدة الاخبارية ويتوقف التنفيذ في هذه الحالة على اذن من وزير الداخلية اذا اقتنع ان الحكم لا يستند الى معاملة صورية ويسرى هذا الحكم على احكام المحاكم التي اودعت للتنفيذ بعد تاريخ ٣١-٣-١٩٦٣ بالنسبة للجزء الذي لم يتم تنفيذه .

٦ - تمتنع بعد نفاذ هذا القانون دوائر الطابو عن اجراء اية معاملة بيع او فراغ او هبة او رهن

الاسباب الموجبة

نظرا للظروف الراهنة وبنية الحيلولة دون تهريب اليهود لاملهم الى خارج العراق بطريق التواطؤ والتصرفات الصورية ، فقد شرع هذا القانون .

السنة العاشرة

العدد

١٥٤٢

الوقائع العراقية

الجريدة الرسمية للجمهورية العراقية تصدرها وزارة الثقافة والارشاد في العراق
مسجلة في دائرة البريد المركزي ببغداد تحت رقم (١)

الاحد ٤ ذو الحجة سنة ١٣٨٧ و ٣ آذار سنة ١٩٦٨

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رقم (١٠) لسنة ١٩٦٨

قانون

تعديل قانون ذيل قانون مراقبة وإدارة

أموال اليهود المسقطه عنهم الجنسية العراقية

رقم ١٢ لسنة ١٩٥١

باسم الشعب

رئاسة الجمهورية

أو هبتها أو رهنتها أو إزالة شيعها أو بيعها
تفليداً أو ضمها توثيقاً للدين أو الإيصاء
بها أو إجبارها لمدة تزيد على سنة أو ترتيب
أي حق مبنى عليها أو أي تصرف أو إجراء
يؤدي إلى خروجها من ذمة اليهودي ولو كانت
المعاملة تستند إلى وكالة دورية ثابتة
التاريخ صادرة قبل نفاذ هذا القانون أو
أي مستند قانوني آخر . ولوزير الداخلية
أن يأذن بأجراء المعاملة إذا اقتنع أنها
ليست صورية .

استناداً إلى أحكام المادة (٢٤) من الدستور المؤقت
وبناء على ما عرضه وزير الداخلية وبموافقة مجلس
السوراء .

صدق القانون الآتي :-

المادة الأولى :- تُلغى الفقرة (٦) من المادة السابعة
من القانون رقم (١٢) لسنة ١٩٥١ المسجل وبحل
محلها ما يلي :-

٦ - تتمتع بعد نفاذ هذا القانون دوائر الطابو
والأوقاف والكتاب المدول عن إجراء أية
معاملة بيع المقارنات المائدة لليهودي أو فراغها

١٩٦٨/٣/٣

٢

الوقائع العراقية عدد ١٥٤٣

الرسمية وشبه الرسمية والشركات
والمؤسسات عدم تسليم المبالغ التي
تستحق لأحد اليهود عن تلك المعاملات
والتصرفات وأشعار وزير الداخلية
بذلك .

المادة الثالثة - ينفذ هذا القانون من تاريخ نشره
في الجريدة الرسمية وتسرى أحكامه على المعاملات
والتصرفات التي جرت قبل نفاذه ولم يتم قبض
المبالغ عنها .

المادة الرابعة - على الوزراء تنفيذ هذا القانون .

كتب ببغداد في اليوم السادس عشر من شهر
ذي القعدة لسنة ١٣٨٧ المصادف لليوم الرابع عشر من
شهر شباط لسنة ١٩٦٨ .

المادة الثانية - تصاف الفترة التالية الى المادة
السابعة من القانون المذكور وتكون الفقرة (٨) لها :-

٨ - ٢ - اذا اصدر وزير الداخلية الاذن اللازم
وفق اححدى الفقرات ٥١ و ٦٠ و ٧٠ من
هذه المادة له ان يقرر ايداع المبالغ
المائدة لليهودي في أحد المصارف
ولا يجرى التصرف بها في كل مرة
الا بموافقة الوزير او من يخوله .

ب - يسرى حكم الفقرة (١) اعلاه على كافة
المعاملات والتصرفات الاخرى التي
تتأتى منها مبالغ لليهودي كموض
باستثناء الرواتب والاجور التي لا تزيد
على مائة دينار شهريا . وعلى الدوائر

الفريق

عبد الرحمن محمد عارف
رئيس الجمهورية

طاهر يحيى
رئيس الوزراء

شاكر محمود شكري
وزير الدفاع

عبد الرحمن الحبيب
وزير المالية
ووزير الاقتصاد بالوكالة

مصلح النقشبدي
وزير العدل

طه الحاج الياس
وزير التربية

عبد الكريم هاني
وزير العمل والشؤون
الاجتماعية

جمال احمد حمدي
وزير الصحة

مالك دوهان الحسن
وزير الثقافة والارشاد

عبد الجيد الجميلي
وزير المواصلات

عبد الكريم فرحان
وزير اصلاح الزراعي
ووزير الزراعة بالوكالة

احسان شيرزاد
وزير البلديات والاشغال

عبد الستار علي الحسين
وزير النفط

شامل السامرائي
وزير الوحدة
ووزير الداخلية بالوكالة

ياسين خليل
وزير رعاية الشباب

عبد الفتاح الشالي
وزير شؤون الشمال

الاسباب الوجبة

ظهر من تطبيق القانون رقم (١٦٤) لسنة ١٩٦٧ وجود بعض النواقص في احكامه ،
ولضرورة ملائمة ذلك شرع هذا القانون .

סיכום הישיבות

ישיבה רפ"ז (כ"ט באייר תשכ"ח – 27 במאי 1968)

היו"ר – ק. לוי; י. סרלין; מ. סרדינס.

א. יושב-ראש הכנסת ק. לוי אמר דברים לציון מלאת שנה לשחרור ירושלים המזרחית על-ידי צבא הגנה לישראל.

ב. מזכיר הכנסת ח. ליאור הודיע על המסמכים שהוגחו על שולחן הכנסת.

ג. ראש הממשלה ל. אשכול השיב על 13 שאלות של חברי הכנסת: א. שוסטק, א. אבנרי, ש. מיקוניס, י. בדר, ד. לוי, ש. תמיר, י. תמיר, א. נחלה.

ד. שר-הבריאות י. ברזילי השיב על 16 שאלות של חברי הכנסת: ש. כהן-צידון, נ. פלד, ט. סנהדרי, א. ורדיגר, ש. רוזן, י. תמיר, ד. לוי, א. אבנרי, ש. ארבל-אלמוזלני, מ. ידיד, א. טיאר.

ה. סגן שר האוצר צ. דינשטיין השיב על 12 שאלות של חברי הכנסת: י. תמיר, א. אבנרי, א. ארבל-אלמוזלני, מ. ביבי, מ. סרדינס, ש. תמיר, מ. אונא, ו. שם-טוב, נ. פלד.

ו. סגן שר האוצר צ. דינשטיין הביא לקריאה ראשונה חוק לקיום תוקף של תקנות ההגנה (כספים), תשכ"ח-1968. בוויכוח השתתפו: א. אבנרי, א. גולדשטיין.

ז. יושב-ראש הכנסת ק. לוי קידם בברכה את נשיא מלאווי ד"ר קמוזו בנדה ופמלייתו, שבאו לישיבת הכנסת, והזמין את הנשיא האורח אל הדוכן לשאת את דברו.

נשיא מלאווי נשא דברו לפני הכנסת.

ח. בהמשך הדיון על חוק לקיום תוקף של תקנות ההגנה (כספים), תשכ"ח-1968 (קריאה ראשונה), השתתפו: ו. שם-טוב, א. טיאר. סגן שר האוצר צ. דינשטיין השיב למתווכחים.

הוחלט: להעביר את החוק לוועדת הכספים.

ט. בהמשך הדיון על חוק לתיקון פקודת מס הכנסה מס' 13, תשכ"ח-1968 (קריאה ראשונה), השיב סגן שר האוצר צ. דינשטיין למתווכחים.

הוחלט: להעביר את החוק לוועדת הכספים.

י. סגן שר האוצר צ. דינשטיין הביא לקריאה ראשונה חוק מסים עקיפים (מס ששולם ביתר או בחסר), תשכ"ח-1968. בוויכוח השתתפו: א. אבנרי, סגן שר האוצר השיב לו.

הוחלט: להעביר את החוק לוועדת הכספים.

יא. סגן שר האוצר צ. דינשטיין הביא לקריאה ראשונה חוק זכיון ים המלח (תיקון), תשכ"ח-1968. בוויכוח השתתפו: ת. טובי, א. אבנרי, א. ורדיגר, ש. מיקוניס, ו. שם-טוב. סגן שר האוצר השיב למתווכחים.

הוחלט: להעביר את החוק לוועדת הכספים.

יב. בהמשך הדיון על סקירת שר הפנים על פעולות משרדו השיב סגן שר הפנים י. ש. בן-מאיר למתווכחים.

יג. סגן שר הפנים י. ש. בן-מאיר הביא לקריאה ראשונה

חוק שירות הכבאות (תיקון), תשכ"ח-1968. בוויכוח השתתפו: י. תמיר, ד. לוי.

ישיבה רפ"ח (א' בסיון תשכ"ח – 28 במאי 1968)

היו"ר – ד. נצר; י. נבון.

א. מזכיר הכנסת ח. ליאור הודיע על המסמכים שהוגחו על שולחן הכנסת.

ב. שר-התחבורה מ. כרמל השיב על 26 שאלות של חברי הכנסת: ש. כהן-צידון, ר. ארזי, ש. ארבל-אלמוזלני, ד. לוי, א. טיאר, י. תמיר, מ. סרדינס, מ. ח. שטרן, ש. רוזן, א. שוסטק, ש. תמיר, מ. ורטמן, א. אבנרי, א. חסין, ד. צברי, ט. סנהדרי, שר-הדואר י. ישעיהו-שרעבי השיב על 7 שאלות של חברי הכנסת: מ. ורטמן, א. טיאר, ד. לוי, ש. ארבל-אלמוזלני, ד. ארזי.

ג. שר-החינוך והתרבות ז. ארן הביא לקריאה ראשונה חוק הפיקוח על בתי-ספר, תשכ"ח-1968. בוויכוח השתתפו: ר. צברי, ב. עזיאל, ד. הקטין, א. תלמי, א. טיאר, פ. זוארק, א. אבנרי, י. ה. קלינגהופר, א. חביבי, מ. בן-פורת, פ. רוזן, ש. מיקוניס, ש. אלוני, מ. פרוש, א. ורדיגר, ב. אונזיה, י. קרגמן.

ישיבה רפ"ט (ב' בסיון תשכ"ח – 29 במאי 1968)

היו"ר – ט. סנהדרי.

א. מזכיר הכנסת ח. ליאור הודיע על המסמכים שהוגחו על שולחן הכנסת.

ב. שר-הבטחון מ. דיין השיב על 11 שאלות של חברי הכנסת: א. אבנרי, ש. תמיר, י. תמיר, מ. בן-פורת, ת. טובי, ד. ארזי, נ. פלד.

ג. שר-המסחר והתעשייה ז. שרף השיב על 6 שאלות של חברי הכנסת: מ. ביבי, מ. וילנר, א. אבנרי, ש. ארבל-אלמוזלני, ש. מיקוניס, נ. פ"ד.

ד. שר-החוץ א. אבן השיב על שאלתה של חבר-הכנסת ד. ארזי.

ה. דגני הגיש הצעה לסדר-היום בדבר מוסדות הגמל ועתיד התחייבויותיהם. סגן שר האוצר צ. דינשטיין השיב להצעה.

הוחלט: להעביר את העניין לוועדת הכספים.

ו. מ. וילנר הגיש הצעה לסדר-היום בזר עליית כוחם של הניאוי-נאצים בגרמניה המערבית; א. תלמי הגישה הצעה לסדר-היום בדבר עליית גל האנטי-שמיות וסכנת הניאוי-נאציזם. שר-החוץ א. אבן השיב להצעות.

הוחלט: להעביר את העניין לוועדת החוץ והבטחון.

ז. מ. ביבי הגיש הצעה לסדר-היום בדבר התניית ביקורו של שליח מזכיר האו"ם בשטחים המוחזקים בבדיקת מצבם של כל יהודי ארצות ערב במזרח התיכון; ג. האונזר הגיש הצעה לסדר-היום בדבר השמטת עיראק מרשימת ארצות ערב בהן נדרש ביקור נציגו של מזכיר האו"ם, וערעור היסוד למתן הסכמת הממשלה לביקור הנציג הנ"ל בישראל ובשטחים המוחזקים. שר-החוץ א. אבן השיב להצעות.

הוחלט: להעביר את העניין לוועדת החוץ והבטחון.